

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F R A M K R I S T M E N N F R A M •

67 ÅRGANG

31. MARS 1955

A V I N N H O L D E T : NR.
EN PÅSKEBETRAKTNING - OG HAN FANT DEM SOVENDÉ - 13
LYSET I MØRKET - KVINNEN OG URETEN - ÅPENBÆRINGS-
STEDET «LA SALETTE» - BLIKK PÅ TIDEN - LITURGI OG 15
MUSIKK - FRA ANGELICO - DET APOSTOLISKE VIKARIAT
FOR NORD-NORGE OPPRETTET - NOTISER - UTLANDET
NESTE NUMMER KOMMER 21. APRIL 1954.

Årets PÅSKEGUDSTJENESTER i Oslo :

St. Olavs kirke, Akersv. 1.
Palmesøndag, 3. april:
 Kl. 7, 8.30 og 9.45: Stille messe.
 Kl. 11: Palmevigsel, prosesjon, høymesse.
 Kl. 19: Fastepreken ved pater H. Rieber-Mohn, O.P.
Skjærtorsdag, 7. april:
 Kl. 9.30: Pontifikalmesse med vigsel av de hellige oljer, kommunion.
 Kl. 19: Hellig time. Tilbedelse hele dagen.
Langfredag, 8. april:
 Kl. 11: Pontifikalsørgedustjeneste m. preken.
 Kl. 19: Korsveiardakt.
Påskeaften, 9. april:
 Kl. 20: Vigsel av påskelyset og døpevannet, fornyelse av dåpspakten, høymesse.
 1. *Påskedag, 10. april:*
 Kl. 8.30: Messe.
 Kl. 9.45: Low Mass (English Sermon).
 Kl. 11: Pontifikalmesse m. preken av Hs. Hv. Biskopen.
 Kl. 19: Påskevesper.
 2. *Påskedag, 11. april:*
 Kl. 8.30 og 9.45: Stille messe.
 Kl. 11: Høymesse m. preken.
 Ingen aftenandakt.
Hvite søndag, 17. april:
 Kl. 7 og 8: Messe.
 Kl. 9: Messe m. barnas første hl. kommunion.
 Kl. 10: Low Mass.
 Kl. 11: Høymesse m. preken.
 Kl. 19: Festandakt m. barnas vigselbønn til Guds Mor.

St. Hallvards kirke, Urtegt. 29.
Palmesøndag, 3. april:
 Kl. 8: Stille messe.
 Kl. 10.30: Palmevigsel, prosesjon, høymesse.
 Kl. 19: Aftenmesse.
Skjærtorsdag, 7. april:
 Kl. 8: Høymesse m. påskekommunion.
 Kl. 19: Tilbedelsestime.
Langfredag, 8. april:
 Kl. 10.30: Sørgedustjeneste m. siste fastepreken.
 Kl. 19: Korsveiardakt.
Påskeaften, 9. april:
 Kl. 20: Vigsel av påskelyset, døpevannet, fornyelse av dåpspakten, høymesse.
 1. *Påskedag, 10. april:*
 Kl. 8: Stille messe.
 Kl. 10.30: Høymesse m. preken.

Kl. 19: Aftenmesse.
 2. *Påskedag, 11. april:*
 Kl. 8: Stille messe.
 Kl. 10.30: Høymesse m. preken og sakramental velsignelse.
Hvitesøndag, 17. april:
 Kl. 8: Stille messe m. kort preken.
 Kl. 10.30: Høymesse m. preken.
 Kl. 19: Aftenmesse m. sakr. velsignelse.

St. Dominikus kirke, Neuberggt. 15.
Onsdag kl. 19: Tenebræ.
Skjærtorsdag:
 Kl. 8.30: Høymesse med kommunion.
 Kl. 18: Sakramentsandakt og Tenebræ.
Langfredag:
 Kl. 10.30: Præsanktifikatmesse m. preken.
 Kl. 18: Korsveiardakt og Tenebræ.
Påskeaften:
 Kl. 23: Vigsel av påskelyset, fornyelse av dåpspakten, deretter høymesse.
 1. *Påskedag:*
 Kl. 8.15 og 9.30: Stille messe.
 Kl. 11: Høymesse.
 Kl. 18: Kompletorium og sakramentsandakt.
 2. *Påskedag* som på vanlige søndager.

Grefsen kapell, Glads veg 23.
Palmesøndag, 1. Påskedag, 2. Påskedag: Alle dager kl. 9.30: Sangmesse m. preken.

Jesu Hjerter kapell, Nyy. 17, Stabekk.
Skjærtorsdag:
 Kl. 9.05: Sangmesse m. menighetens påskekommunion.
Langfredag:
 Kl. 10.45: Korsveiardakt.
Påskeaften:
 Kl. 20: Vigsel av påskelyset, døpevannet, fornyelse av dåpspakten, høymesse.
 1. *Påskedag:*
 Kl. 9.05: Sangmesse m. preken.
 Kl. 10.45: Høymesse m. preken.
 2. *Påskedag:* Kl. 9.05: Sangmesse.
Hvite søndag:
 Kl. 9.05: Sangmesse m. Første-kommunion.
 Kl. 10.45: Stille messe.

Vår Frue Villas kapell, Ullernchausseen 52, Smestad (Montebello).
Skjærtorsdag:
 Kl. 7: Messe.
Langfredag ingen messe.
 1. og 2. *Påskedag* som alm. søndager.

Liturgisk kalender:

SØNDAG 3. APRIL: *Palmesøndag.* Ep. Filip. 2, 5—11. Ev. Matt. 26, 1—75; 27, 1—66.
Mandag, tirsdag, onsdag: Ferialdager. *Skjærtorsdag:* Ep. I. Kor. 11, 20—32. Ev. Joh. 13, 1—15.
Langfredag: I. lesning: Oseas, 6, 1—6. II. lesning: II. Mos. 12, 1—11. Lidelseshistorien: Joh. 18, 1—40; 19, 1—42. *Påskeaften:* Ep. Kol. 3, 1—4. Ev. Matt. 28, 1—7.
 SØNDAG 10. APRIL: 1. *Påskedag:* Ep. I. Kor. 5, 7—8. Ev. Mark. 16, 1—7. *Mandag:* (2. *Påskedag:*) Ep. Ap. gj. 10, 37—43. Ev. Luk. 24, 13—35. *Tirsdag, onsdag, torsdag og fredag:* Oktavdager. *Lørdag:* Hvite-lørdag.
 SØNDAG 17. APRIL: *Hvite-søndag.* Ep. I. Joh. 5, 4—10. Ev. Joh. 20, 19—31. *Mandag, tirsdag og onsdag:* Ferialdager. *Torsdag:* Anselm, bisk., bekj., kirkelærer. *Fredag* Soter og Caius, paver og mart. *Lørdag:* Georg, mart.
Om fastebestemmelsene for kommunikanter ved Påskennatt-messen se notis s. 115.
Kollekten på 1. påskedag tilfaller prestene. Fra og med 2. påskedag opphører de lukkede tider.

ST. OLAV

Redaksjon, ekspedisjon og forlag: Akersv. 5, Oslo. Telefon 42 37 43. Mandag og lørdag: Kl. 9—13, ellers 9—16.
 Abonnementspris: Kr. 18.00 pr. år; for utlandet + porto kr. 2.40. Girokonto nr. 15986.
 Abonnement tegnes i ekspedisjonen og på ethvert postkontor.
 Annonser må være innsendt innen onsdag aften uken før utgivelsesdatoen (angitt på 1. omslagsside).

Vi ønsker alle våre lesere,
 medarbeidere og annonsører en

gladelig påske

St. Olavs redaksjon og ekspedisjon.

Ta aktivt del i Den stille ukes gripende liturgi ved hjelp av vår lille bok

DEN STILLE UKE

Kr. 3.—

Heftet

«PÅSKENATTENS NYE LITURGI»

Kr. 0.50

St. Olavs Forlag, Akersv. 5, Oslo

Vår ordning med

GAVEABONNEMENT

er blitt populær.

Benytt Dem av det!

Kr. 18.— for et helt år.

Ungdomsforbundets lotteri

Tandberg Sølvsuper 6, skap. mod. 4 med plateskiffer og båndopptager m. mikrofon, ekstra lydband og skjøteband, alt komplett i ett skap:

Verdi kr. 2 253.50

Lodder a kr. 1.— i St. Olavs ekspedisjon.

Trekning senest 1. august.

FYRINGSOLJE

brukes av

Bispegården
 St. Josephs Institutt
 Vor Frue Hosp. Nerveavd.
 St. Dominikus kirke.
 St. Elisabethsøstrenes
 Pleiehjem
 Sta. Katarinahjemmet.

Oslo

St. Pauls Kirke
 Moderhuset
 Florida Sykehus
 Øyenklinikken

Bergen

St. Josephs Hospital, Drammen
 St. Torfinns Klinik, Hamar
 St. Fransiskus Hosp., Hønefoss.

*

Ved bestilling av olje: Oslo 68 34 66
 Service: Oslo 56 35 92

„Kristus, mitt håp, er oppstanden”

En påskebetragtning.

For den kristne betraktning må påskens realitet nødvendigvis komme til å stå i et dobbelt lys. Kristi oppstandelse er ikke bare et historisk faktum, men også et mysterium: ikke bare noe vi konstaterer ut fra vår historiske innsikt, men en hemmelighet som troen alene har adgang til. På denne festdag synger Kirken først: «Vi vet at Kristus er oppstanden», men straks går den et skritt videre og synger: «Kristus *mitt håp* er oppstanden». For det er intet mindre enn selve det kristne håp som fødes Påskemorgen.

Kristi oppstandelse er nemlig noe meget mer enn et faktum, meget mer enn hans personlige revansje over sine fiender. Hans seier forandrer selve verdens tilstand: Av hans seier utgår den nye skapning. Når vi engang i evighetens lys får se alle ting slik de er i Guds øyne, vil det bli innlysende for oss alle at jordelivet henter hele sin forklaring fra to fundamentale begivenheter. Den første er Skapelsen, innstiftelsen av den verdensorden som mennesket så snart skulle komme til å forderve ved sin synd. Den andre er Kristi kors og oppstandelsen. Slik trer de fram for våre øyne: den falne skapnings og den gjenløste skapnings verden.

Den første påskemorgen trådte menneskene inn i forløsningens tid, i den nye skapnings vår, den som fornyer jordens åsyn. De «nye tider» ble til i den time da Kristus oppsto fra sin grav, — de tar ikke til først ved verdens ende, de er allerede nærværende i den Kristus som beseirer døden.

Og når Kirken i sin påskefeiring viser seg så grepet i sitt hjertes dyp av håp og av jubel, så er det fordi den vet at vi fra nå av definitivt er trådt inn i den nye skapning, i forløsningens tidsalder. Vi lever nok fremdeles i syndens verden, vi lider nok fremdeles under utallige onder som hører den til. Men vi er ikke lenger lenket til den, vi er ikke lenger dens slaver, fordi de onde kreftene som virker i den har tapt sin overveldende makt over oss. I oss får de nemlig å gjøre med En som er sterkere enn dem selv: De møter Kristi nåde.

Vi vet, at hvor langt våre synder enn kan lede oss på avveier, så kan vi ikke lenger føres bort til et uopprettelig fangenskap. Synden og verden er overvunnet på forhånd, fordi vår forløsning er noe som allerede er *skjedd*. Den oppstandne Kristus har løftet oss inn i nådens rike. Påskemorgen trådte dette riket i funksjon, — siden da lever det, og vi med det. Derfor er det naturlig at vi føler en uimotståelig trang til å utbryte med apostelen Peter: «Lovet være

Gud, Vår Herres Jesu Kristi Fader, som etter sin store miskunn har gjenfødt oss ved Jesu Kristi oppstandelse fra de døde til et levende håp.»

Men hva som er enda mer overveldende:

Ved Kristi oppstandelse begynte den nye skapning sin eksistens ikke bare på det åndelige plan, i menneskenes hjerter og sinn. Den nye skapning, den nye himmel og den nye jord, begynte også sin tilværelse i sin materielle, fysiske realitet. Kristi oppstandne legeme er denne nye skapnings første celle — i det ligger det nye fysiske univers i kim.

For det var ikke bare Satan, og heller ikke bare synden som fant sitt nederlag Påskemorgen. Også dødens, den fysiske døds allmakt fant da for første gang en overmakt. Døden fikk føle at dette var slutten på hans evelde. Døden gikk opp i Livets seier: «Død, hvor er din seier? Død, hvor er din brodd?».

I den falne skapningens verden lever menneskene under dødens tegn. Døden er her den universelle lov som ikke kjenner noen unntagelse: Vi bærer nederlagets segl. Vårt eget liv, og hva verre er: livet til dem vi elsker, brytes ned. Der er ingen iblant oss som ikke i smerte har erfart det. Vi kjenner alle fortvilelsen ved å se våre nærmeste gå bort, ved ikke å kunne gjøre det minste for å holde dem tilbake, ved å måtte se dem synke så forferdelig alene ned i den dødens flod som bærer dem bort . . .

Dette er den «uovervinnelige» makt som Kristus har overvunnet. Han har seiret over døden, ikke bare fordi han selv har rystet den av seg og er kommet levende tilbake til jorden. Hans seier går i virkeligheten uendelig meget dypere, for han har ødelagt døden, både for seg selv og for dem som tror på ham. Kristi seier over døden innebærer at den ikke lenger er en makt som skal bestå og vare ved. Sannheten er at fra nå av er det døden som er det forgjengelige, ikke vi. Døden er beseiret.

Vi har for vane å tale om liv og død som de viktigste momenter i hele menneskets tilværelse. Liv og død er gjerne de viktigste kategorier vi tenker i. Men fra nå av skal det ikke lenger være slik. Døden har tapt sin anseelse og betydning i universet. Den er ikke lenger det verste som kan skje. Ved Kristi oppstandelse er vi blitt forsonet med vår egen og våre kjæres død. Og våre hjerter er blitt fylt med et grenseløst tålmod, for i Kristi oppstandelse har det funnet sin sikre grunn og sitt uendelige håp.

Fra nå av er vi innbyggere av en verden som ikke lenger hører døden til, men hvor det er det evige liv som rå. «Jeg er Oppstandelsen og Livet. Den som

Og han fant dem sovende

I påsken stilles vi atter overfor en hendelse hvis ytre tegn er en tom grav og et sammenfoldet likklæde. Og ved den bortrullede sten står en flokk vidner og taler ord som går splintrende gjennom bevisstheten om en Gud som ble menneske, som har ligget ihjelslått i dette kammer, men som nu er stått opp til sin herlighet. De besegler sannheten i sin påstand ved sitt martyrium, de forkynner den over all verden, og alltid siden har Kirken stått ved graven og pekt: Her lå han, men her møtte vi ham siden.

Ikke underlig om en slik beretning deler menneskene i de mest motstridende reaksjoner. Det er et budskap som går på tvers av alt det vi holder for rimelig, mulig, menneskelig sannsynlig, men samtidig som det synes gå på tvers av vår tanke; ligger det på en lønlig måte i forlengelsen av vårt håp. For det er beretningen om en seier vunnet over døden, påstanden om at i det øieblikk da en sten rulles fra graven, i det øieblikk ser vi gjennom en åpnet dør ut i vår befrielse. Selve dette lukkede rom av endelighet, timelighet, synd og mørke som til alle sider omgir oss, er brutt, og vår natur ført frem til en evig kroning.

Underlig skulle det være om ikke et slikt budskap tendte et hemmelig håp, for det melder sig som en uendelig imøtekommelse av selve vår naturs grunn-drift, tørsten etter evighet, som vi finner bekreftet i nær sagt alle menneskelige handlinger. Vi fornærmer et menneske ved å si at det eldes, for det er å påminne det om dets dødelighet. I *berømmelsen* søker vi den kunstige allestedsnærværelse og uforgjengelighet som består i å være kjent, elsket eller fryktet i utallige sjeler, og av dem bringes videre til ettertiden. Den ting vi helst dør for, er udødelighet. All kunstnerisk skapen stiler mot å frembringe noe som trosser tiden og består i sig selv, alle elskende taler i uttrykk som var tomme floskler om ikke evigheten var deres bakgrunn.

Derfor står mange ved gravens åpning i en pendling mellom håp og frykt. For jo høiere håpet, jo større angsten for skuffelsen og bedraget. Men scenen omfatter også noe annet og mere foruroligende. Den viser en menneskehet i hemmelig kamp mot sine egne håp. Den omfatter ikke bare en flokk som i

tror på meg, han skal leve om han enn dør. Og hver den som lever og tror på meg skal i all evighet ikke dø.»

På denne Påskemorgen er våre hjerter fylt av denne Kristi glede, av denne Kristi fred som går over all forstand. I vår tro har vi den fulle visshet om at vi allerede her nede er i den nye verden, i nåden, i det evige liv. Den Oppstandnes skikkelse reiser seg over vårt liv og vi hører hans mektige røst: «Frykt ikke! Jeg er den første og den siste, den Levende selv. Jeg var død, men se hvor jeg likevel lever, og jeg skal leve i evigheters evighet.»

Th. Patfoort, O.P.

oppriktig sannhetskjærlighet ber om kriterier og gaffantier før de vier sig til dette uhørte, fordi de heller vil leve på en bitter sannhet enn på en søt ønske-drøm. Den rommer også en menneskehet som i en syk begjærlighet drikker inn alle teorier som kan få bragt denne vidneflokk til taushet, som med slett skjult triumf lytter til hvert «bevis» som reduserer vår sjel til intet og av religionene i sin alminnelighet og opstandelsens religion i særdeleshet gjør et brygg av bevisst og ubevisst bedrag. Det de er ute etter, er ikke avklaringen, men dementiet. Har vi ikke alle møtt eller tilhørt dem som lukker seg for alle positive argumenter for troens sannhet, ler av alle apologetiske bøker før de har åpnet dem, mens de med levende begeistring sluker selv de mest absurde, selv de mest antikverte bevis for at denne ufattelige drøm er en tom illusjon.

Som om det dypere sett er noen grunn til å fryde sig over hver engel som henges ribbet på en snor. Som om det egentlig er berettiget å gratulere sig selv med at selvbedragernes liste også omfatter Jesus fra Nasaret. Som om det var noen årsak til å juble som frigitte dødsdømte at noen forkynner vår ugjenkallelige dom! Her ligger et stort skib seilklart for evigheten, og det byr oss med på en reise mot den strand vi skaptet for. Rimelig er det at vi

Odilon Redon: «Kontemplasjon»

med alvor, ja skepsis, gransker skibets bygning og hovedsmannens papirer. Men underlige skibbrudne er det som kjæler for hvert rykte om at befrielsens skib seiler med et lik i lasten og at stevnen står mot tåkene og intetheten.

Selsomt skal vi være forventet når vi så åpenbart degger for alle teorier som trækker på våre håp, og søker etter de punkter hvorfra vi kan velte alle våre tårn.

*

Skal tro om det ikke er en spesiell form for trettethet og avmakt som er denne forventnings egentlige bakgrunn?

Det er når kjedsomheten og søvnen kommer over barnet at det brått og overilet river ned sitt kort-hus. Byggverket står der som monumentet over den overvunne tyngde. Hvert enkelt kort er underlagt jordkulens dragning og kan ikke balansere på kant — det faller. Men ved at vi snedig lar to og to kort falle mot hinannen, står de, og på hverandres skuldrer stiger pagodens ledd i høyden, i en prosess der tyngden listig narres til å opheve tyngden, — der alle ting faller så meget at de svever. Således har den byggende innsats alltid vekten til fiende og forbundsfelle, og derfor er den krevende, den kaller på vår list, sliter på våre krefter, belaster vår tålmodighet. Og når vi da er blitt trette og kjed av det møysommelige strev i høyden, og vi hemmelig irriteres over dette drømmetempel som utfordrer til ny og anspent innsats, da kommer fristelsen til å knipse ørlite grann ved kjellermuren og hengi oss i den prosess som det utløser. For det er et lite stenk av trett guddommelighet i ødeleggerens handling. Det blir aldri vår sak å slynge en bunke kort opp i luften og finne dem igjen som tempel på bordet. Gud alene kjenner det store bli som løfter verket ved en skapende gestus. Hans alene er den momentane skaperakt der virkeliggjørelsen ligger innesluttet i befalingen. «Han talte, og det ble til, Han bød, og det stod der.» Men siden denne skapende aktivitet er nektet oss, er det kanskje ikke levnet oss en liten negativ allmektighet i ødeleggelsen? Et bittelite knips med neglen, det er alt som skal til. Et vink med hånden kaller de lydige tjenere fra dypet som bringer hele huset til grunnen, etasje for etasje, mens vi i passiv vellyst mønstrer det fra vår himmelosje. Slik blir vår stolte triumf. Bygningen krever tid og tanke, men hele dette intet kan vi skape ved et knips med neglen.

*

Således er det vel ikke underlig at ødeleggelsen, den nivellerende aktivitet er den trette sjels, den avmektige sjels, den misunnelige sjels spesifikke vellyst. Den er det negative speilbilde av Guds allmakt. Når trettetheten kommer, da blir kjærlighetens ord vamble, da ligger de ferdige på tungen alle de giftige trylleord som slukker lyset i vår næstes øye. Og rører vi ikke her ved årsaken til de store ødeleggeses, de tilintetgjørende teoriers mysteriøse suksess? De byggende sannheter og synteser fordrer balanse og justering, kombinasjon og utsoning, en ustanselig vaktksomhet mot ensidigheten. De hever sig i spenningen mellom polariteter, de er anstrennende å gripe, en stadig utfordring, aldri fullendte.

— Hvor ganske anderledes liflig å lene sig til en av de store «bare»-teorier som reduserer alt til ett prinsipp, som gjør alle statuer til pukksten, alle malerier til kjemi, alle sjelens ytringer til fortrenninger, all religion til en forklædning for seksualitet eller angst — som kort og godt gjør allting til allting og allting til ingenting.

Derfor flokkes vi om dem som var de våre frelsere, alle negativitetens alkymister. De forsyner oss med de magiske formularer som bringer alle anstrennende tårn i grus. Kan vi ikke forvandle vann til vin, lærer de oss i det minste å gjøre all vin til vann. De legger torpedoen under arken, og vi hylder dem som befriere, for vi er for trette til å skremmes av noen syndflod og ikke i form til noen frelsende sjøreise.

Så vi endelig kan få snu oss mot veggen og sove, med kortstokken drysset hulter til bulter over bordplaten — kongene med sine latterlige sverd, og damene med sine meningsløse liljer.

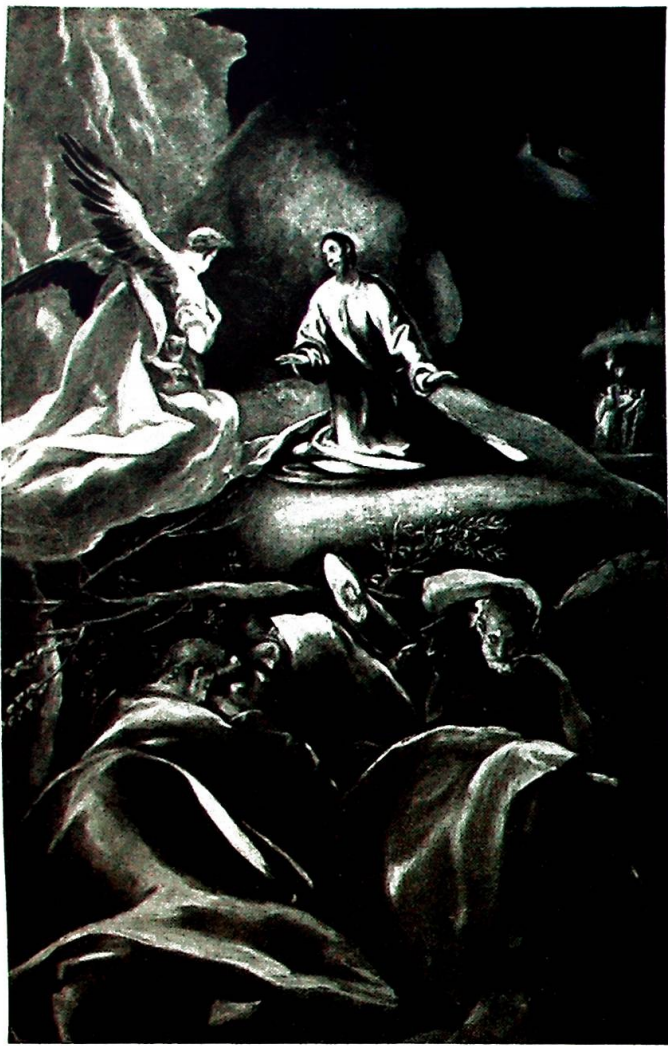
*

For så lavt brenner i virkeligheten livsflammen i den falne natur — selv i dens blodfulleste representanter — at vårt ønske snarere står mot intetheten enn mot livet. Man hører folk tale slik: «Dere snakker høyspent om at mennesket tørster etter evighet, men det er ikke sant. Jeg gjør det i det minste ikke. Nei, la min død være min død, så får det være nok.» — Og dermed har de selvsagt ikke ut sagt noe om evigheten, men nok stilt en diagnose på vår egen tilstand. For vel tørster alt i vår natur etter evighet, og dog ønsker vi den ikke. For så syk kan man være at sundheten frister mindre enn døden. Evigheten når oss ikke med sin ild, for dødens klamhet er omkring oss. Vårt fall var et fall i døds-skyggenes dal — den store fiende har alt reist sine telt i oss og våker over sin arv. Vi eier bare i små og heftige blaff denne livets høyeste ytring som er tørsten etter mere liv.

Du kan ligge en sommermorgen. I virkeligheten er du utsovet. Soloppgangen flyter som en gull-sjø inn under øienlukkene, og draget fra vinduet forteller dig at nu er kløveren matt av dug. Hanegal fjern og nær lodder dybdene og viddene i det gjenfødte rom. Du vet at akkurat nu i frembruddet er solen noen øieblikk samtidig forvirrende uventet og selsomt virkelig, om et par timer skal den bli den gode gamle institusjon som ikke forstyrrer noen, — du vet at enda noen øieblikk taler stillheten, men snart skal hele dagen bli taus av larm. Noe i dig våkner og kjenner sig igjen i morgenen og vil ut, og du vet at dette er ikke timer å vrake. Men nede fra varmen og mørket kommer viljeløsheten og avmakt. Du lengter ut, du gjør dine forsetter, du argumenterer med dig selv, men du orker ikke det brå sprang ut på gulvet — det loddrette møte med verdens karske ansikt, og med sinnet fullt av gode forsetter kantrer du atter over i den vikende verden der tingene skifter ansikter, glier over i hverandre som mann og hest i en kentaur's skikkelse og blir borte.

Eller du sitter ved sengen til en du holder av og som lider. Og du kjenner det uanstendig at du skulde greie å sove nu når en stor pinsel tvinger den annen til uavbrutt oppmerksomhet. Men dypt nede fra kommer atter søvnen. Før du vet ordet av det, har den

Lyset i mørket

El Greco (1541—1614): «Kristus i Getsemane».

trukket sin sorte sekk nedover ditt hode, og du våkner kan hende med en beskjemmende irritasjon over smertestønnene som noen øieblikk etter kaller dig tilbake. Samtidig vet du at om en virkelig fristelse stod der i døren akkurat nu, da skulde søvnen være strøket av dig, og den årvåkenhet som kjærligheten ikke kan skape, skulde kan hende en synd mobilisere i oss på et kort varsel. Vi kan ikke våke, for vi elsker ikke.

Er det ikke noe i disse dagligdagse erfaringer som minner oss om vårt forhold også til den verden som er vår tro, vårt håp og vår kjærlighet? Ligger vi der ikke med troens realiteter som et lysende land foran døren, og trekker vi ikke dødssvøpet over hodet? Hører vi ikke dette stønn fra ham som lider, og er det ikke en fjern lyd som blander sig i våre drømmer?

*

Derfor skjønner vi sagtens hvorfor beretningen om disiplenes søvn i haven alltid griper oss med en slik overnaturlig uhygge og meningsfylde, en uhygge som de store kunstnere alltid har fattet: Betrakt et bilde som El Grecos «Kristus i Getsemane». Jesus selv kneler alene i et lysfelt. Han er som en fange utsatt på en holme et fryktelig tidevann snart skal overskylle. Men nede i mørkets

Like etter siste verdenskrig ble jeg anmodet om å foreta en rundreise i Europa. Jeg må si jeg ikke akkurat var så begeistret for det, da jeg knapt kunne regne med å finne noen lyspunkter i det mørke som vel nå ruget over denne vår gamle verdensdel med så mange land herjet og hjem søkt av krigens lange lidelser. Men noe motstrebende la jeg likevel i vei.

Først sto Wien for tur, muntre, skjønne Wien med alle sine lyse minner. Ganske riktig, ikke før var jeg steget ut av flyet, før håpløsheten slo meg i møte, verre enn jeg på noen måte hadde ventet meg. Hotelværelser var selvfølgelig ikke å oppdrive, det eneste jeg kunne få tak i, var et så godt som umøblert rom, trist og kalt i Kartnerstrasse. Middagen besto av kokte grønnsaker og svart kartoffelbrød. Vemodig vandret tankene tilbake til alle de glade måltidene jeg før hadde nytt i denne byen, og med gru så jeg nå fram til det forestående møte med det krigsherjede Wien.

Noe av det første jeg fikk se var restene av Stefandomen og Operaen. Et nedslående, sørgelig syn. Uvilkårlig måtte jeg tenke på den gang jeg hørte Lotte Lehmann synge *La Bohème* her. Vi hadde da etterpå kjørt rundt i åpen vogn for å feire den nye vins fest, «Heurige», som det het. Og så Keiserinne Eugenes Plass, som jeg hadde så mange lystige minner fra, der jeg hadde møtt Franz Werfel, grev von Zsolnay og mange fler . . . Die Langhalle, hvor jeg hadde holdt forelesninger for Der Kulturbund. Akk, hvor var det nå alt sammen! Som i ørske

grense, hegnet bak et gjerde av løvverk, sover apostlene i formasjoner av en overnaturlig dumpet og sløvhet. Og i evangelietekstene ser vi dem slynget viljeløst frem og tilbake i et bølgeslag av søvn og våkenhet. Noe i dem prøver å stå Kristus bi, men dragsuget trekker dem atter med sig. «Dette er djevelens time og mørkets makt» — et frembrudd av den samme bølge som alltid løfter sig larmende om oss og drar oss mot adspredthet og søvn hver gang vi manner oss op til å be eller å våke. Hva er det for et mysterium her? De har sett ham i forklarelsen på berget, de har erkjent ham som Guds sønn, de elsker ham, og de sover. Men fiendene som nu kommer inn havegrinden — vi kan være rolig for at deres øine glitrer av våkenhet, *de* har neppe gjespet en eneste gang. For de eier i sig en stimulans som stiver dem op selv efter en dag med iherdige overlegninger. De hater. Men disiplene sover, og i denne søvn finner vi igjen oss selv. Hvor finner vi i oss den kjærlighet som i styrke og effektivitet måler sig med et lite banalt hat?

Det er ved å vekkes vi måler hvor tungt vi sover. Det er ved å utfordres vi erkjenner vår lathet og vår avmakt, det er ved å stilles overfor løftet vi leser hvor blek er vår lengsel, det er ved å møte morgenen vi aner hvilken del natten har i oss. Når vi da ligger der i dagranden og ser oss selv, så søvnige i kjær-

vandret jeg omkring. Vel hadde jeg ventet meg noe og hvert av materiell ruin med sprenge broer over Donau. Men dette tomme, usigelig forlatte øde, nei, det var jeg likevel ikke forberedt på. Forlattheten hersket så fullstendig i disse gråpudrede gaterestene at jeg kjente det tærende like inn til marginen i meg selv. Og som om det ikke alt var galt nok fra før, begynte det å regne, et tungt, gjennomtrengende sludd. Jeg befant meg da et steds i den østre utkanten av byen og søkte den første og beste tilflukt i noe som ved nærmere ettersyn viste seg å være en liten kirke.

Så vidt jeg kunne se, var jeg helt alene. Jeg kunne bare skimte lyset fra evighetslampe der fremme. Litt utålmodig satte jeg meg ned for å vente til uværet hadde gitt seg. Men det varte ikke lenge før jeg hørte at noen kom. Jeg hadde vennet meg til mørket, så jeg kunne tydelig se hvem det var. Det var en gammel mann uten yttertøy, og dressen så loslitt og tynn ut. Ansikts-trekkene var uttæret, men selve skikkelsen høy og rank. Mannen bar på en bylt, som jeg til min store forbauselse fikk se var et barn, en liten pike. Oppe ved alteret satte han henne fra seg, og jeg skjønnte da av hennes hjelpe-løse bevegelser at hun var lam. Tålmodig hjalp den gamle henne ned i knelende stilling med å få plasert de små hendene rundt alterringen. Smilende så han på henne, som om han ville gratulere henne med hennes bedrift. Deretter knelte han selv ned ved siden av piken.

Jeg følte det som hadde jeg trengt inn i noe hellig, noe jeg egentlig ikke skulle ha overvært. Men redd for å bryte stillheten, ble jeg sittende, musestille. Omsider rørte den gamle på seg, og jeg hørte lyden av en liten

ligheten, så årvåkne i synden, så lamme i håpet og så snare til fortvilelsen, så tunge å reise og så lette å velte, blir det da så vondt å fatte at noen må tre til med et vekkerop og en hånd der ute fra dagen, at noen må fylle vår lampe og rette den skjeve osende veke?

Så er det nok ingen tilfeldighet at frelsens fest som vi nu feirer, krones med en våkenatt. Vi gikk inn i påskens syklus med et askekors på pannen, dødens eiermerke. «Menneske husk at du er støv.» Men det er midt i mørket da hele verden stunder mot støvets og utslettelsens dimensjon og alt sover, at Kirken lar oss stå opreist i oss selv med et brennende lys i hånden. Skjønner vi så ikke hvorfor påskens utgang nettopp fylles av *vekkelsens* og våkenhetens tegn: en kors-stang som banker mot døren, en gnist som spruter av et fyrstål. For «det bøiede rør vil han ikke nedbryte og den rykende tande vilde han ikke utslukke». Han kommer oss lysende imøte som våket da vi sov, for å meddele oss *sin* seier over dødstyngselen i *vårt* kjød, slik lyset ved alteret nu brer sig fra hånd til hånd gjennom mørket. Og våre hender aner nok at der er en hemmelig pakt mellom det nytendte menneske i oss og denne harde lille loddrette søyle av voks med det årvåkne øie — funk-lende med en lånt ild som helt ut er blitt dens egen.

Ørnulf Ranheimsæter.

mynt som falt i en bøsse — så han ta ut et lys og gi det til barnet. Hun holdt det i den lille gjennomslittige hånden sin, skinnet kastet en glorie omkring henne. Ganske tydelig så jeg nå hennes bleke, men tilfredse lille ansikt. Hun betraktet lyset ærbødig, og i det hun liksom bukket lett med hodet, satte hun det fra seg på stativet like ved. Det var som hun ville be om at gaven hennes måtte bli godt tatt imot. Mannen som hele tiden hadde fulgt henne med kjærlige blikk, løftet henne så atter varsomt opp og bar henne ut av kirken like stille som da de kom.

Noe drev meg til å følge etter dem — jeg kunne ikke slippe dem av syne. Utenfor kirkedøren fikk jeg se det som jeg siden aldri har kunnet glemme: et slags befordringsmiddel, en liten vogn, ubehjelpelig hjemmelaget av en gebrekkelig kasse på to hjul, kanskje restene av en barnevogn? Til «kassen» var spikret to vedpinner som håndtak. I denne ekvipasje anbrakte nå den gamle barnet, og med en moderlig ømhet bredte han over og dyttet godt omkring — en strisekk!

På nært hold fikk jeg visshet for det som jeg hele tiden hadde tenkt meg: at her hadde jeg for meg en ekte patriser. Den fine nesen, de kloke øynene under de buskete bryn, den sirlige kortklipte mustasjen — alt vitnet om den noble wiener som krigen hadde ribbet for alt. Og også pikens sarte trekk minnet om hans, slik at det ikke kunne være tvil om at hun var hans barnebarn. Blikket hans møtte mitt. Jeg hadde tenkt å si noe, men det var noe i dette blikket hans som fikk meg til å tie med spørsmål som lå meg på munnen. I stedet kunne jeg bare klosset stamme frem: «Det er meget kaldt». «Ikke så kaldt som det pleier å være», var det høflige svar. En pause. — Den lille pikens blå øyne lå rettet mot oss. «Krigen?», spurte jeg mens jeg så på henne. «Ja, krigen», sa han. «Den samme bomben drepte begge hennes foreldre». En annen og lengre pause. — «Kommer De hit ofte?» Jeg angret med en gang på spørsmålet, men han tok meg det ikke ille opp. «Ja, hver dag for å be. Og også for å vise Vår Herre at vi ikke bebreider h a m».

Jeg fant intet svar. Og som jeg sto der uten å finne på noe mer å si, rettet mannen seg opp, knappet jakken, tok tak i vedpinnene, og med det samme uutgrunnelige smil, med den samme høflige bøyning av hodet dro han med barnet ut igjen i mørket. Ikke før var de borte, før jeg fikk denne sterke trangten til å følge etter dem, til å gjøre noe, hjelpe dem, rive av meg frakken min, tilby dem noen penger, ja, hva som helst, bare få hjelpe, hjelpe, hjelpe. Men noe holdt meg tilbake. For innerst inne visste jeg at det ville være forgyeves alt sammen. Enhver almisse ville blitt høflig, men bestemt avslått. — Da var det at det gikk opp for meg at her var det jeg som hadde fått noe. Det var jeg som var blitt beriket: Jeg hadde funnet lyset i mørket!

(Etter A. J. Cronin's selvopplevelser i «Adventures in two Worlds».)

Kvinnen og uretten

Av dr. Borghild Krane

I kvinnesaksdebatten er det ofte en anke mot kirke og kristendom at både kirken som institusjon og kristendommen som lære har bidratt til å holde kvinnen i treldom under mannens regime. Mot dette hevdes det på den annen side at først kristendommen frigjorde kvinnen, løste henne ut av fornedring og forakt, og ga henne likestilling ved mannens side i Guds plan.

Skapelsesberetningen i 1. Mosebok fortolkes ut fra disse to forskjellige syn, forskjellig. At kvinnen ble skapt av mannens ribben, utlegges dels derhen at Eva altså ble skapt av edlere stoff enn Adam — som ble skapt av jord —, mens andre ser symbolet slik at kvinnen ble dannet ut av mannen, som et sekundært vesen, et anhang til det egentlige menneske.

Paulus siteres ofte hvor det er tale om kvinnesak. Hans berømte ord om at kvinnene skal tie i forsamlingen, anføres ofte som bevis for hvor lavt han satte sine medsøstre, sammen med alle de andre ordene om hustruens forhold til mannen.

Det farlige med sitater er vel alltid tendensen til å rive dem ut av sin sammenheng og se ordene isolert istedetfor å vurdere dem på bakgrunn av hele situasjonen, hvor og når og til hvem de ble sagt. Paulus og hans samtid hadde jo ut fra sine samfunnsforhold og tradisjoner, og ut fra alt det de visste om naturvitenskap og medisinsk lære, all mulig grunn til å regne kvinnen som et skrøpelig kar. Det gikk enda mange århundreder før man ble klar over at kvinnen og mannen er likeverdige, biologisk, forstandsmessig og spirituelt. Dette er i virkeligheten en kunnskap som er forholdsvis ny. Menneskets erkjennelse skrider gradvis fram, og selv med alt det vi kan hovmode oss av å vite i dag, er vi vel i den samme situasjon som Paulus beskrev med ordene: stykkevis skjønner vi, stykkevis profeterer vi.

Mens århundredene gikk og menneskene ikke visste det vi vet om kvinners utvikling, anlegg og muligheter, kan det ikke nektes at mange av Kirkens store tenkere og filosofer har formulert meninger og konklusjoner som er egnet til å såre kvinners selvfølelse og redusere deres mot.

Kirkens store lærer inntil i dag, Thomas fra Akvin, sto i «kvinnesaken» på samme grunn som Aristoteles. Det forvirret dem at kvinnen er til i det hele tatt. For Aristoteles var hun vel ikke stort mere enn et degenerasjonsfenomen. For Thomas måtte hun fortone seg som nødvendig siden Gud hadde skapt henne til hjelp for mannen. Og han innrømmet henne verdi i egenskap av hustru og mor. Men mindre fullkommen enn mannen var og forble hun. Når barnet ble en gutt, var det riktige mål nådd, når det ble en pike var det en eller annen ukjent forstyrrelse som hadde virket — kanskje en svekkelse av stoffet eller kraften (mannens) som frembrakte barnet, eller kanskje hadde atmosfæriske forstyrrelser skylden. I samsvar med Aristoteles anfører også Thomas at kanskje sønnvinden hadde noe å si!

Det er uenkelig noe poetisk og forsonende i dette med sønnvinden. Men ellers illustrerer denne spe-

kulasjonen hvordan selv store og inspirerte ånder er henvist til å famle i mørke når kunnskap er skjult for dem. De er bundet til det erkjennelsestrinn de står på, medmindre det lys som er gitt dem, hever dem over tiden. I motsetning til hovedtyngden av Thomas' lære, som er løftet ut over det tidsbundne, er hans spekulasjoner om kvinnen antikverte.

Kristendommens prinsipielle standpunkt vis-a-vis kvinnen er vel klar. I henhold til dette står hun frem som helt selvstendig menneske og personlighet, med individuell evighetsverdi på linje med mannen.

Hva er det da som gjør at kristen tankegang kan beskyldes for å ha hindret kvinnens frihet? Etter den gjengse oppfatning av begrepet frihet i denne forbindelsen, er vel årsaken, i alle fall delvis, å søke i at det kristne syn så overveiende synes å henvise kvinnen til hjemmets sfære og familielivets domene.

Men stemmer ikke dette, er ikke kvinnen først og fremst skapt for livsutfoldelse som hustru og mor? Det lønner seg å være forsiktig med kategoriske uttalelser innenfor en sak og et felt som er så floket og konfliktladet som dette spørsmålet faktisk for tiden er. Men det synes i alle fall å være noe galt med dette synet på kvinnens oppgaver i livet, nemlig at det innebærer stor fare for falsk idealisering og urealistiske idealbilleder av kvinners vesen og natur.

I den grad er den spesifikt kvinnelige livsutfoldelsen ansett som en selvfølge, at man har forsømt å belegge den med en verdimåling og en vurdering som kunne følge med i samfunnenes utvikling. I og med at muligheten var der for storparten av kvinner å gå inn i oppgaver som hustru og mor, mente man den hellige grav vel forvaret. For dette er vel kvinners høyeste ønske — det skjulte liv med kompensasjon i seg selv, med kraft fra de skjulte kilder?

I og for seg er det ikke det minste rart at vår vurdering av kvinnen som mor, er den prinsipale. Hvert menneske er født av en mor, en mor elskes og idealiseres av blind, barnslig kjærlighet, og ofte legges ikke det barnslige av selv hos den voksne. Av en mor forlanges at hun skal oppfylle krav. Gjør hun det, er hun en engel. Gjør hun det ikke, er hun en skuffelse.

Dette er skjematisert, men svarer i grunnen til en hemmelig skjemativering som i stor utstrekning dominerer bedømmelsen av kvinnen. Engel, eller ikke engel, eventuelt fallen engel.

Men hun er jo et menneske! Det vil si at også hennes sinn er fylt av motstridende tendenser, lengsler, håp, ambisjoner, streben mot det høye og dragning mot det som er nedenfor. Og grunnlaget for antagelsen av at det er lettere for henne enn for mannen å følge den skjulte vei, er ikke utforsket, ikke bevist, ikke forklart.

Det er denne første likestillingen med mannen, som medeier av den menneskelige natur med dens både sterke og svake sider, som det har skortet på. Og det er vel dette som er årsaken til, eller en del av årsaken — vi skjønner jo bare stykkevis —, at der i tidens løp oppmagasinertes en følelse av urett som startet kvinneemansipasjonen som et opprør. Men fordi emansipasjonens pionerer og teoretikere så ofte tenkte og talte ut fra personlige følelsesmessige protestholdninger, er kvinnesaken blitt — også

LA SALETTE

Av Per Waago

La Salette — åbenbaringsstedet i de franske Alper.

A tlasset lå åbent på bordet, Frankrigskortet blev studeret, nogle blækstreger viste allerede de første planlagte hovedpunkter af en rejse i det sagnomspundne land. Paris — Citeaux — Lerins, — står der over tre af mærkerne. Til Citeaux kom vi engang i sommer, nu vil jeg forsøge at tage Dem med videre et stykke.

Ved planlægningen af turen blev det foreslået at besøge la Salette. La Salette? — Ved at kigge nøje på kartet fandt jeg ud af, at la Salette måtte være navnet på en lille bitte landsby, måske bare en samling huse på en fjeldside i de franske Alper i nærheden af Corps, som selv kun er en lille by på Route Napoleon, der forbinder Grenoble med Middelhavskysten ved Cannes. Den som foreslog la Salette, fortsatte med at tale om le sanctuaire — et helligt sted!

Falder talen på Maria-åbenbaringer, nævnes Lourdes med een gang, nogle tilføjer Rue du Bac og Fatima, enkelte nævner endnu et navn: La Salette. Her i Norden er denne åbenbaring vel omtrent helt ukendt, det er sikkert kun få, der forbinder mere end en geografisk stedsbetegnelse med dette navn. Hvad skete der da der oppe i fjeldene, som har gjort la Salette fortjent til at benævnes et helligt sted?

En klar grævejrsdag kunne jeg tænke mig det må have været på lørdagen den 19. september 1846. Sommeren var allerede godt på vej over i høsten, farverne må have

den — belemret med en hel del fordommer og uelastiske vurderinger. Den er blitt en bevægelse som ikke tilstrækkelig har definert sine begreper, og som i sine krav ikke viser den sanne respekt for individuelle variasjoner blant kvinner, slik at også den står i fare for å tendere mot den gamle uretten, å oppstille en abstraksjon av kvinnen i stedet for å regne med mennesker av kjøtt og blod — og ånd.

Det gjelder jo ikke om å se kvinnen som et reflektert bilde i et speil, eller gi henne opp som en gåte, men å se henne ansikt til ansikt. Og når det gjelder å komme fram til sanne vurderinger, skulle ingen livsanskuelse stå sterkere enn den kristne.

været vidunderlige på en måde, som kun højfjeldet kan fremvise dem — ja et mere betagende sted for en åbenbaring skal der ledes længe efter. To små hyrder, børn nede fra Corps var de, Melanie Calvet og Maximin Géraud hed de, hele formiddagen havde de drevet rundt med deres gedeflok højt oppe i fjeldet, hele formiddagen, og så lagt sig for at hvile en stund i græsset. Da pludselig vågnede Melanie og fór op med et råb: «Ah! Min Gud! — Mémin, kom! Ser Du lyset der?!» — Et strålende lys skinnede dem i møde. I første sekund stod de som forstenede, men dristede sig så nysgjerrige et par skridt nærmere og så en meget smuk dame, som sad grædende på en stor sten med ansigtet skjult i hænderne. Børnene syntes med en gang, at damen lignede en uheldig mor, uheldig fordi hendes egne børn havde været slemme mod hende, som om de havde slået hende hårdt. — Melanie og Maximin listede sig forsigtigt endnu lidt nærmere, da løftede hun, Damen, — Guds Mor! — hovedet, rejste sig og vinkede børnene hen til sig: «Kom herhen mine kære børn, vær ikke bange, jeg er kommet for at give en vigtig efterretning!» Den hellige Jomfru talte en stund med børnene.

Med ganske få ord vil jeg forsøge at give et lille indtryk af samtalen, i første omgang for at kaste lidt lys over denne åbenbaring, grunden til at Maria viste sig for de to børn på fjeldet ovenfor la Salette og dernæst fordi samtalen er et godt stof til eftertanke i fastetiden og op mod Påsken. Guds Mor kom for at give — sine børn — en indtrængende formaning til omvendelse fra den tiltagende syndighed, som præger verden og til at adlyde Guds love og endelig en formaning om ikke at glemme bønnen, men at bede så meget som muligt. —

«Hvis mit folk ikke vil underordne sig, er jeg tvunget til at opgive at tilbageholde min Søns straffende arm længere, den er tung, forfærdelig tung!»

«Nu har jeg lidt så længe for jer, for at min Søn ikke skal forlade jer, uden ophør må jeg trygle Ham om nåde for jer. Jeg har gjort det bare for jeres egen skyld og I har ikke værdsat det!» —

Videre talte Guds Mor med børnene om det foregående års mislykkede høst, talte om hungersnød, (dette er ting som var ret lokale og som har stemt nøjagtigt med virkeligheden). Hun bebrejdede sine børn, at de ikke helligholdt søndagen ordentlig, at de bandede så meget, etc. Det ses, at det er til et meget jordbundet milieu, talen er rettet og netop derved beviser den os bedst, hvor realistisk Gud er indtil selv de mindste detaljer i livet henede på jorden.

«Passer I at bede jeres bøn, mine kære børn?!» Melanie gav dette nægtende svar: «Pås guere, Madame! — Ah det er sjældent, det.» — «Børn, I må ikke forsømme jeres bøn, kan I ikke gøre det bedre, så bed i hvert fald Fadervor og Hil Dig, Maria, men har I tid dertil, da må I også gøre mere ud af jeres bøn!» Jomfru Maria's sidste pålæg til Melanie og Maximin var, at de skulle fortælle til alle om deres oplevelse.

Disse få linier giver vist et svagt indtryk af åbenbaringens mission. Længe varede det ikke før pilgrimmene begyndte at strømme til, mirakler skete der, og strømmen til La Salette viser en stigende kurve, ikke mindst Maria-året har kaldt mange mennesker op til det sted, hvor Vor Frue sad grædende af fortvivelse over verdens synd. I 1865 blev den nuværende Basilika bygget. I Frankrig og nabolandene betragtedes hændelserne deroppe på fjeldet som en af de store åbenbaringer.

Fra de flade, bølgende marker og enge omkring Citeaux gik turen delvis til fods, en smule tommelfinger, og så da det ikke var nogen særlig god form for bevægelse i den del av Frankrig, blev det bustur for resten. Lyon blev bare et glimt på vejen og med et gammelt udslidt tog begyndte opstigningen fra det flade land op til Voiron. Et ønske om at komme Grand Chartreuse så nær, at jeg omend på afstand dog kunne få et glimt af det berømte kloster, gjorde Voiron til en station på vejen, men ønsket lod sig ikke opfylde og snart rullede bussen den korte vej videre til Grenoble. Tåge var det og den skjulte ganske byens berømte alpine beliggenhed. En nats ophold, og så endelig kunne kursen sættes mod Corps. Solen kæmpede med skyerne om stillingen på himmelhvelvet, og jeg havde nær sagt, at bussen kæmpede med vejen for at blive i de rigtige kurver ud og ind, op og ned.

Solen vandt for en stund, og vi holdt i Corps, hele byen var på benene for som tilskuere at tage levende del i dagens begivenhed. Det var mit ønske at finde en præst, for å få oplysning om vejen til la Salette og for om muligt at kunne modtage den hellige Kommunion. Ud af busdøren omtrent faldt jeg lige i armene på kapellanen, som var meget forekommende og venlig, han oplyste, at det var en tur på 15 km til la Salette, jeg havde regnet med 3 eller højest 4 km, og følte allerede en svigtende lyst til vandreturen. — Kapellanen måtte først have fat i sognepræsten for at høre hvordan, han skulle forholde sig med hensyn til at uddele den hellige Kommunion til mig, en indfødt fra Corps var så interesseret i tilfældet, at han strax slog følge for at ministrere, et hyggeligt menneske var han. Sognepræsten fandt vi i den lille maleriske landsbykirke, han underviste i katekismus til de børn som få dage senere skulle til første Kommunion. — Pastoren kunne være klippet ud af en af Daumiers tegninger, pitoresk var han at se til, ældgammel og elskelig. Da kirkedøren senere åbnedes og igen lukkedes, glædede jeg mig til traveturen.

En lille bid frokost blev nydt på muren til en vingård med udsigt til Corps, som må være noget af en drøm for den, som kan føre en pensel og har øje for hyggelige motiver. Baggrunden for byen blev dannet af en diset fjeldtop med en skyring omkring, den sidste brødkrumme gled ned. Vejen begyndte relativt vandret, så jeg fik for mig, at målet for min vandring lå længere inde i dalen mellem de lodrette vægge.

Solen varmede og fremad gik det, en knallert larmede forbi, ellers var det ikke mange levende væsener, der var ude; men der i et sving travede en ældgammel kone ved siden af sit belæssede muldyr, langsomt gik det for dem, begge bar de mærker af mange år. Som en gammel pergament helt uden liv var hendes ansigt at se til, mut og lukket, som svar på en stilfærdig, smilende hilsen i forbifarten tøde det op i et levende, et vidunderlig smil.

Efter ca. 10 sving indover i dalen åbnede der sig et fantastisk perspektiv. Fjeldene faldt ikke mere brat ned, men som friske, grønne sætre med klynger af hytter og hus stræbte hele landskabet op mod det store blå, sneen lysende i blændende hvidt på toppene og gjorde i fugerne sit til at forme en natur, som nok er i slægt med Norge, men dog så ganske anderledes. Vejen glemte omgående det vandrette, og opad gik også den. Den lille klynge af huse som har givet navn til det sted, hvor Maria kom på besøg, ligger som en kunstfærdigt bundet buket af lerklinede hytter på toppen af en fjeldknaus. Endnu gik det et par kilometer fremad og nogle hundrede meter i

BLIKK på TIDEN

■ André Bjerke fører en av de mest elegante penner i norsk presse. Og på sin lekende, kåserende måte rører han ofte ved høyst vesentlige tankerekker og verdier. I siste (2) nummer av det nye «Horisont» fortsetter han sin analyse av Arthur Koestler og bringer enkelte frapperende gode karakteristikk av det radikale sinns hjemløshet i etterkrigstiden:

«På en klode som bare er et flugg, bor et vesen som bare er et dyr, med en bevissthet som bare er reflekser av noe ubevisst. Her har vi innsirklet nøkkelordet i all radikal livsanskuelse: det er adverbiet *bare*. Dette er nemlig den radikale synsvinkel: Alt er noe annet og ringere enn det later til å være. Ateisten sier: Religion er *bare* overtro. Marxisten sier: Individet er *bare* et produkt av sin samfunnsklasse. Freudianeren sier: Åndsverket er *bare* en manifestasjon av en nevrotisk konflikt.

Denne reduksjonstendens ytrer seg i all rasjonalistisk tenkning siden renessansen. Og bak denne åndsformens gjennombrudd i renessansen står en filosofi som nettopp har adverbiet

vejret, så delte vejen sig to, en for biler og en for de som er til fods. Den sidste var stejl og stenet, og som en korsvej er den inndelt i 14 stationer. Sjøldent har en korsvej forekommet mig så skøn som denne! Solen fulgte mig til første station, gik så bag en sky og der blev den og sendte i ny og næ en regndråbe i stedet. Det tiltagende gråvejr kom så lige tilpas, for det gav ro til betragtningen af Kristi Korsvej. Langsomt station for station sneglede stien sig opover og indover, ca. 2 000 m.o.h., næsten uafbrudt blev det nødvendigt at passere sne og lystigt rislende smeltevand. Ved tiende station dukkede basilikaen frem langt ude i tågen.

Mit billede af la Salette blev hverken præget af sommerlig sol eller høstens strålende farver, — kulde med regn og slud fik vi den dag, den næstsidste i maj. Ligesom Lourdes gør det, hæver også la Salette sig højt over vind og vejr.

Der var kun få, da jeg kom, men ud på eftermiddagen kom et drengekor fra Bretagne, de var på vej hjem fra Rom og sang nu for os «Salve Regina» med en kraft, en livsglæde og skønhed, som syntes at få den gamle kirke til selv at nynne med på denne vidunderlige hyllest til himmelens Dronning.

En meget tidlig messe blev sidste indtryk af Kirken deroppe. Klar var jeg til kravle ned, men en af førerne for koret insisterede på, at jeg skulle køre med ned, for en køretur, den kunne give anledning til kløende nerver og blege ansigter, men tågen lå barmhjertigt så tæt, at vi umuligt kunne se nogen afgrund, kun en gang anede jeg, at yderste hjul var tre centimeter fra kanten, en tågeflig gled tilside og lod mig ane, at «grøften» måtte måles i hundreder af meter. Det gik — helt nede kun få kilometer fra Corps, dansede en mand på vejen, gestikulerede som kun en ægte sydlænding kan det. Hans mål var at standse os for at fortælle os at en av drenge var blevet glemt i den anden ende af den smalle vej, var endnu på la Salette.

Per Waagø.

«bare» som sitt nøkkelord. *Nominalismen*, som gikk seirende ut av senmiddelalderens åndskamp, hevdet at mennesketankens ideer og almenbegreper ikke har noen som helst selvstendig tilværelse; de er bare «navn», bare sproglige hjelpemidler. Tanken prosjiserer sine konstruksjoner ut på en verden som er i seg selv idéløs og meningsløs. Dette ene adverbiet var det som sprenget middelalderens verdensbilde. Dette «bare» har i fem århundrer ligget til grunn for nær sagt hver eneste vitenskapelig teori. Eller som Koestler karakteriserer det i «Yogien og kommisæren»: Man har bedømt fenomener på et høyere organisasjonstrinn ut fra de lover som gjelder på et lavere trinn. Man har redusert den moralske prosess til noe psykologisk, den sjelelige prosess til noe biologisk, den biologiske prosess til noe kjemisk-fysisk».

Diagnosen er treffende, og er ikke uten teologisk resonans heller. Det nominalistiske «bare» heter på latin *solus*. Dets anvendelse i teologien står for noe av det mest konstante i motsetningen mellom den protestantiske og den katolske kristendoms-fortolkning.

■ «Dagbladet» har ikke nettopp gått i bresjen når det gjaldt å lege de sår som okkupasjonsårene etterlot i mange sinn. Leste man ikke andre aviser (hva heldigvis de aller fleste av «Dagbladet»s lesere gjør), kunne man tro at dr. Adenauer's Tyskland var på full marsj inn i det svart-brune diktatur igjen. Hvilket er mildest talt en absurd overdrivelse, som blir desto mer paradoksal når vi på kronikkplass finner bastante bevis på at avisen gir rom for idéer som i sin tid ble knesatt i det tredje rike med forferdelige konsekvenser. I en artikkel som bærer titelen «Umenneskelig menneskekjærlighet» leverer Rolf Løvaas (14/3) et forsvar for det legaliserte mord på debile barn, som også er en av de mørkere pletter på Hitler-regimets rulleblad. Freddie Thomason, som ble født i Magnolia i U.S.A. i 1948, kom til verden uten armer og uten ben, en ytterst sjelden anomali.

«I et fornuftig, eller rettere: I et virkelig menneskekjærlig samfunn ville man straks sørget for å slukke det livslyset som beklageligvis var blitt tent i denne arme menneskekroppen. Man ville ikke hatt hjerte til å gjøre annet. Men Freddie er nødt til å leve, for han ble født i et kristelig samfunn hvor et teoretisk prinsipp veier tyngre enn all verdens fornuft og medfølelse. Dette prinsipp sier at man skal aldri berøve et menneske for dets fysiske eksistens selvom denne eksistens åpenbart bare kan være en byrde for vedkommende,» kommenterer Rolf Løvaas.

Og han har alternativet fiks og ukomplisert ferdig: Tiltross for at Freddie synes å ha normal åndelig utrustning, og visstnok vil kunne bevege seg med kunstige lemmer, burde en jury av legmenn og medisinske sakkyndige ha dømt ham fra livet og latt ham likvideres like etter fødselen.

Som religiøst og kulturelt forfallssymptom er denne artikkelen til å få forstand av. Der er nu for det første overbevisningen om at en sosialt sammensatt gruppe borgere med en Guds autoritet skulle kunne bestemme over et annet menneskes liv ut fra sine egne tilfeldige, tidspregede idéer om hva som gjør livet verdt å leve og hva som gjør selve eksistensen — dette kompliserte opplevelsens-mysteriet — uutholdelig. Så er der betenkelighetene ved å innføre en glideskala-vurdering av hvilke debiliteter som fører til dødsdom og hvilke som fører til benådning, ut fra en nedvurdering av det *sinn*, den *sjel* som har funnet liv i en debil kropp: Gud kan gjøre både et geni og en helgen ut av en 100% invalid.

Men mest betegnende for en tid hvor kristendommen som kulturimpuls søkes utryddet av sterke krefter, er dette forskrudde barmhjertighetsbegrep som ikke finner et annet svar overfor tragedien enn — drap. Hvem av oss bestemmer livets nøyaktige pris på vegne av et annet menneske? Hvem av oss tør tilta seg retten til å bestemme — med dødelig utgang for et barn — at hva det måtte komme til å oppleve av sinnsverdier ikke er verd dets fysiske lidelser? Og hva vet egentlig vi om lidelsens mening og funksjon i tilværelsen? Rolf Løvaas

har alt så klart på det rene når det gjelder lille Freddie's tilværelse at man ihvertfall er glad for at *han* ikke har kunnet sitte i en av de juryene han går inn for:

«Han ville bli kvalt av godhet, vennlighet og sympati, men vil aldri finne en forståelsesfull sjel. Ettersom han vokser opp vil han forstå hvilken ugjerning hans velgjørere har begått mot ham. Men da vil han samtidig forstå at han ikke har lov til å vise annet enn evig takknemlighet mot alle som plager ham med sin ulidelige godhet.»

Kristne mennesker kjenner ikke igjen sine begreper om barmhjertighet og kjærlighet i denne drapets apologi. Fosteret har allerede lenge vært fredløst i det samfunn vi lever i. Står nu de debile barn for tur, da er det forlenget på tide at kristne mennesker blir seg bevisst sin oppfatning av hvem som er livets Herre og hva som er livets verdi. Og sier ettertrykkelig nei til «barmhjertighetsdrapet».

■ Der ligger ofte en motvillig, indirekte hyldest til Kirken i den ufine nyfikenhet som ikke-katolikker omgir den ifrafalne prests eller den bortløpne nonnes «erindringer» med. For et års tid siden var det ex-jesuitten Luis *Padrosa's* forvirrede og ubehjelpelige pamflett «Hvorfor jeg forlot katolisismen» som skulle orkestreres for det norske publikum, — blant annet rykket en yngre kjent statskirke-geistlig ut med en hel kronikk i «Aftenposten» for å gjøre oppmerksom på fenomenet.

Nu kommer meldingen om at det franske (protestantiske) forlaget Cahiers «Le Vent souffle», som sto for den franske utgaven, har sendt ut en erklæring om at det trekker restopplaget tilbake, etter å ha anstillet en inngående undersøkelse av forfatterens troverdighet, med negativt resultat:

«Da (Padrosa's) pålitelighet i februar i år på vesentlige punkter ble dratt i tvil av flere sveitsiske og tyske blad (Neue Berner Nachrichten, Männerblatt, m. fl.), har vi omgående iverksatt en grundig undersøkelse, idet vi samtidig anmodet forfatteren om med henblikk på det nye opplag av boken som var under forberedelse, å fremlegge alle nødvendige beviser på sine påstander. Resultatet av undersøkelsen har bekreftet de av pressen fremsatte anklager, mens forfatteren, tross våre inntrengende og gjentatte henvendelser, har hyllet seg i fullstendig taushet. Som følge herav anser vi det for vår plikt å stanse det nye opplag av boken, og trekke den definitivt tilbake fra handelen.»

Altså den gamle misøren. Forlaget bedyrer overbevisende om sin gode tro og beklager det inntrufne. Det skulle forbause oss om ikke denne sakens vending blir omhyggelig avsilt av de samme kristelige presse-instanser herhjemme som har lansert *Padrosa*. Vi deler Sigrid Undset's tristhet, for å si det pent, over dem som «interessere seg meget mere for én prest som bryter sine løfter enn for tohundre som bekrefter dem mellom et bøsseløp og en dradd sabel». Hva det nå er, noen vei til forståelse av «katolisismens sanne vesen» er det ihvertfall ikke.

■ Paul *Claudé* er død, og Frankrike har gitt sin største kristne dikter en storslagen begravelse fra det Notre-Dame de Paris hvor han som ung mann, «ved den andre søylen til venstre» opplevet troens nedslag i sitt sinn. Fra de mange dødsruner som kolleger og venner risser over hans grav, henter vi et lite trekk som kommer frem i et spesialnummer om *Claudé* av den parisiske ukeavisen «Le Figaro Littéraire» (5. 3.). Robert *Mallet* forteller om et intervju med *Claudé* hvor han kommer inn på dennes forhold til *André Gide*:

«Gide talte ofte til meg om Deres olympiske høyder, hvor De ifølge ham hadde trukket Dem tilbake. Ja, han fant Dem olympisk.»

Claudé: — Og sikker på mitt paradisi, ikke sant?

— Akkurat!

— Er det virkelig umulig for dem som ikke har troen å forestille seg at de som har den ikke føler seg sikker på noe-somhelst, utenom Gud, fordi de ikke er sikre på seg selv? Jeg er ikke redd for døden. Og jeg føler meg sikrere på den enn på mitt paradisi!»

Fr. *Candidus*.

Liturgi og Musik

Gregoriansk musikkære V.

Hvis den gregorianske noteskrift hadde vært forsynt med regelmessig taktinndeling og taktstreker som i vanlig noteskrift, ville spørsmålet om rytmen blitt betydelig forenklet, skulle en tro. I virkeligheten ville det heller blitt enda mer komplisert. Den gregorianske sang er gått ut fra andre prinsipper og intensjoner enn den musikk som fulgte etterpå. Den flerstemmige musikk måtte nødvendigvis, fordi den består av innbyrdes forskjellige stemmer som synges eller spilles samtidig, bygge på en regelmessighet i det rytmiske som den enstemmige gregorianske sang ikke var avhengig av. Det var som oftest til usymmetriske prosatekster at den gamle kirkesang ble komponert, og derved måtte den også få sin egen musikalske rytme, en fri rytme som ikke lar seg innordne i den senere musikkens system. Taktinndeling og taktstreker i gregoriansk sang ville forstyrret notebildet, p.g.a. den stadige veksling mellom todelt og tredelt takt som er så typisk for den. Dessuten ville man ikke ha oppnådd noen klarere og mer anskuelig notering av alle de fint nyanserte forlengelser og forkortelser, pauser og andre foredragsdetaljer som er så viktige for denne musikken. Snarere tvertimot. Hvis alt dette skulle angis med vanlig noteskrift, ville vi få et notebilde som selv ikke de mest raffinerte eksempler fra moderne musikk kunne måle seg med! Ikke fordi den gregorianske sang i seg selv er mer komplisert enn moderne musikk, men fordi den er gått ut fra andre prinsipper som helt naturlig også betinget skrivemåten. I vår tid har det allikevel vært nødvendig å forsøke å overføre den til moderne noteskrift, dels p.g.a. at den som oftest blir akkompagnert av orgel — og de akkorder som da må til kan ikke skrives med gregorianske noter — dels p.g.a. at mange ikke har hatt anledning til å lære den gamle noteskrift. Men man gjør rettst i ikke å betrakte slike utgaver som eksakte gjengivelser av rytmen og foredraget i den gregorianske sang. Vi ser også at de bare har kunnet benytte seg av endel av de muligheter moderne noteskrift byr på (hverken taktart eller taktstreker forekommer f. eks.), og dette er nettopp fordi det ellers ville blitt for komplisert. Disse utgavene skal bare være et enkelt hjelpemiddel for dem som ikke forstår gregoriansk noteskrift, og så forutsettes det muntlig veiledning for å utfylle det som bare tilnærmedesvis er notert av rytmiske og foredragsmessige finesser.

Den gregorianske sang har, som nevnt før, to store rytmefaktorer: melodien og teksten. Melodiene har, eller kan ha, sin meget bestemte rytme. Og teksten har også sin rytme, som følge av betoningen i de latinske ord.

Vi må betrakte ethvert ord som en rytme (elementær-rytme, kfr. «Gregoriansk musikkære III.»), for ved rytmen uttrykker vi enheten og sammenhengen i ordet. Et ord, som vanligvis består av flere stavelser, er det ytre tegn for en tanke eller idé, altså noe helt og avsluttet, en fullendt bevegelse som begynner på første og slutter på siste stavelse.

Ordet er en helhet, en fullstendig bevegelse. Derfor er det også en «rytme» som fremtrer med de vanlige kjennetegn på det. Følgelig begynner det med en «impuls» eller et «tilløp» og går tilbake på avslutningen. Og siden den rytmiske ictus ikke betegner noe annet enn slutten på en bevegelse, må den falle sammen med sluttstavelsen i ordet, og ikke med ordets betoning som i latin er på nest siste og før nest siste stavelse.

De enkelte latinske ord er altså bygget etter den rytmiske type vi har kalt «elementær-rytme» og ikke etter den andre typen, kalt «sammensatt takt». I ordene De-us og Do-mi-nus f. eks. har vi aksenten på første stavelse (dvs. nestsiste i De-us og før-nestsiste i Do-mi-nus når vi regner fra slutten av ordene) og dermed «arsis» på denne stavelse og «thesis» på siste stavelse.

I latinens klassiske periode var aksenten av melodisk karakter, d.v.s. den bestod av en stavelse som var høyere og lysere enn den etterfølgende. Derav kom også navnet: «accendo» av «ad cantum».

Ettertrykk på aksenten var da ukjent, men det kom senere, først ganske lett, så tyngre. Men at aksenten ikke var tung i den perioden de gregorianske melodiene ble til kan man slutte seg til av det faktum at det er de nestsiste og de siste stavelser som i sangen er blitt utstyrt med neumer, mens de aksentuerte stavelser ofte har bare én note. (Se f. eks. ordet «Dominus» i inngangsverset til Requiem-messen.)

Inntil det 12te århundre var aldri den latinske aksent ansett som en lang stavelse. Flere av de gamle grammatikere har tvertimot gitt uttrykk for at «den høye aksent er finere, kortere og i enhver henseende mindre betraktelig enn den dype aksent». Men dette faller nøyaktig sammen med det som er karakteristisk for «arsis», det rytmiske «tilløp», som gjerne forbinder seg med korte meloditoner og en svak styrkegrad. Altså kan vi si at i rytmen i det latinske ord spiller aksenten rollen som tilløp og arsis, mens den avslapning som følger ethvert tilløp finner sted på sluttstavelsen.

Når det gjelder aksentuering, deles de latinske ord i to kategorier: spondæer, som har aksenten på nestsiste stavelse (eks. De-us) og daktyler som aksentueres på før-nestsiste stavelse (eks. Do-mi-nus). Rytmen må da også bli forskjellig i disse to ordtyper. Begge har naturligvis sluttstavelsen på ictus. Men i et spondæ, hvor

thesis arsis thesis

Ex. A:

DO	MI-	NUS

Ex. B:

Ex. C:

Ex. D:

Me-men-to ver-bi hu-ser-vo hu-o

Me-men-to ver-bi hu-i ser-vo hu-o

Flyktningene og de kristne hjelpeorganisasjoner

Under ovenstående overskrift hadde hr. Kai Mossin dette innlegg i Dagbladet for 15. mars:

«Dagbladets Bonn-korrespondent hadde 9. ds. en artikkel med overskrift «Protestanter og katolikker slåss om flyktningene. Men ingen yter dem virkelig hjelp.» Jeg finner å måtte imøtegå denne påstanden, da dette ikke er riktig. Det er nettopp de kristne organisasjoner som har nedlagt det meste av velferds- og hjelpearbeidet blant flyktningene. Det være Displaced Persons eller andre. Denne kristne hjelpeaksjon har vært særlig effektiv fra katolikkenes side, som i motsetning til protestantene ikke er splittet i så mange grupper. Protestantenes arbeid er blitt svekket ved at lutheraner hjelper bare lutheraner, metodister, metodister osv. Jødene hjelper også bare sine egne, mens katolikkenes hjelper alle uansett rase eller religion. Da Amerika i årene 1948—1950 generøst åpnet sine grenser for 337 000 av Europas ulykkelige, var det nettopp kristne organisasjoner som «National Catholic Welfare Conference» (NCWC), «Church World Service» (CWS), «National Lutheran Council» (NCL), «United Service for New Americans» (jødene), som sørget for at over 90 prosent av flyktningene kom ut av leirene og inn i Amerika. Av de 343 estniske og lettiske flyktninger jeg selv fikk resettled i Oklahoma og Texas i disse årene, brakte katolikkenes 310 og lutheranerne 33, det til tross for at alle bortsett fra fem, var lutheranere. Dette beviser at katolikkenes ikke hadde noen baktanker med sitt hjelpeprogram, som påstått av enkelte.

I Jugendlager Sandbostel i Bundesrepublikken, hvor jeg arbeidet noen måneder i 1953, var det likeledes de kristne organisasjonene som nedla det eneste bemerkelsesverdige arbeidet.»

aksenten har sin plass på nestsiste stavelse og følgelig står like foran ictus, vil den nødvendigvis komme på arsis, eller på opptakt. I en daktyl derimot, vil den nestsiste stavelse, som er svak, komme på opptakt og aksenten bli på ictus i stavelsen foran.

Således får vi altså i ordet *D e u s* aksenten på opptakt og sluttstavelsen på ictus, mens ordet *D o m i n u s* får ictus på aksenten og på sluttstavelsen (se eks. A).

La oss til slutt ta et eksempel på hvordan dette forholdet mellom melodien rytme og den latinske aksent virker i praksis. I kommuniens-verset fra Messen 20de søndag etter Pinse er det meget karakteristisk. Vi ser først på melodien og dens rytme uavhengig av teksten (eks. B), derpå hvordan teksten er tilpasset til denne rytmen (eks. C). Ictus' plass er markert med små kryss over notene, slik som de må plaseres etter reglene. Vi ser da at hvert nedslag, eller ictus, korresponderer med sluttstavelsene i de forskjellige ord, og i k k e med deres betonings-stavelse. Aksentene kommer altså på opptakt og sluttstavelsen på ictus.

Enda synligere merker vi det, hvis vi gjengir denne setningen med taktstreker (som i eks. D). En tolking som går ut fra disse prinsipper vil vise seg å yte rettferdighet både til den melodiske linje i gregoriansk sang og til ordenes enhet og sammenheng.

Neste gang skal vi omtale toneartene i gregoriansk sang og betydningen av nøklenes plasing.

Pater Thoralf Norheim, O. P.

Fra Angelico 500 år siden den serafiske malers død

Fra Giovanni som ble kalt L'Angelico — den himmelske — døde den 18. mars 1455 i dominikanerklosteret Santa Maria della Minerva i Rom. Hans gravmele som forestiller ham selv i liggende skikkelse, bærer følgende inskripsjon, som tilskrives hans velynder, den humanistiske pave Nikolaus V:*

«Intet annet har jeg skjenket deg og dine, Herre, enn fruktene av mitt arbeide. Halvparten av mitt livsverk forblir på jorden, den annen halvpart er i himmelen. I byen Florens, Etruriens perle, har jeg sett dagens lys.»

Denne beskrivelsen gjengir i en noe poetisk form Fra Giovanni's egen livsdevis: «Chi fa cose di Christi con Christo deva star sempre — Den som gjør Guds arbeide, må leve med Gud.» Fra Giovanni's storhet er at han til punkt og prikke har fulgt dette sitt livsprogram. Det har vært hevdet av kunsts kjønnere at hans kunst var sterkt preget av hans liv og virke som munk. Men Fra Giovanni's kunstverker talte til alle i hans samtid og vakte like stor begeistring hos de enkle og uopplyste som hos de kresne kunsts kjønnere av fyrsteslekten Medici. Hans skikkelser er gjengitt med en fromhet og inderlighet i uttrykket som var sjelden å se i de dagers kirkekunst. De fleste av datidens madonnabilder, som ble malt i Sienna eller Florens, var kopier etter ikonene i Bysants og virket svært ofte kolde og uopplevde. Selv ikke mestre som Duccio, Cimabué og Giotto formådde å befri sine skikkelser for et strengt kirkelig preg — deres englefigurer bl. a. er stive som skiltvakter. Vi finner intet av denne stivheten og konvensjonalismen hos kunstneren Giovanni. Hans kunst er selvopplevd og ekte, gjennom den har han villet formidle til oss sin glede og takknemlighet over det guddommelige som er blitt ham tildel. Han maler ting som han hører, ser og føler. Musikken er toner han selv har hørt i sin klostercelle. Rosene som omgir Madonnaen og barnet, er roser han selv har plukket i klosterhaven i Fiesole. Ja, man tviler ikke på at han selv har vært henført til Paradiset, som han mesterlig har gjengitt i sine bilder. — Fra Angelico — den himmelske — har vært kalt Bebudelsens mester. Med hele sitt mesterskap skildrer han scenen fra Bebudelsen med den hellige jomfru Marias forklarede trekk i det øyeblikk erkeengelen Gabriel trer frem for henne under klosterbuen, selvfølgelig en allegori. Fem dager før den kirkelige minnefest for denne begivenhet døde mesteren, broder Giovanni, og i 500 år har hans kunstverk vært like levende for oss. Alle hans madonnabilder innbyr til andakt, og rent overflødig synes innskripsjonen i St. Markuskirken i Florens.

Virginis intactae, cum veneris ante, (figuram) praetereundo, cave, ne sileatur Ave. (Når du står foran skikkelsen til den hl. Jomfru, glem da ikke å gå videre uten å si et Ave!)

Sjarmen og ynden er det som betar en ved Fra Angelico's kunst, det inspirerte og selvopplevde. Han har i drømme sett anemonene blomstre på marken i Galilea, og lerken som svever over hodet på Jomfru Maria i det berømte bildet i Prado, har han selv sett i flukt på den blå vårhimmelen i Nazaret hvor den guddommelige gjenfødelsen fant sted.

Ved Anne Marie Fabritius.

* Angelico — ordrett «den englelike». Det foranstående «Fra» er en forkortelse for Frate ell. Fratello og betyr «broder». Fra Giovanni = Broder Jon.

Opprettelsen av det Apostoliske Vikariat for Nord-Norge

Den første biskop for Nord-Norge, Monsignore Johs. W e m b e r.

Da for to år siden det Apostoliske Prefektur for Mellom-Norge ble opphøyet til Apostolisk Vikariat, skrev vi bl. a. følgende:

«Om en vil kalle det en beleilig fremskynning av en naturlig utvikling eller ikke, så har Roms tanke selvfølgelig vært å ville markere det forestående 800-års jubileum for opprettelsen av den norske kirkeprovins ved en katolsk biskops residens i Trondheim. Ellers kan en vanskelig se hvorfor ikke det nord-norske kirke-distrikt minst like snart skulle bli opphøyet til apostolisk vikariat med egen biskop. Imidlertid må vel rimeligvis forventes at dette er under forberedelse.»

Vi er oppriktig glad for at vi så pass snart skulle få rett i våre antagelser. Disse var vel for øvrig hverken originale eller dristige, men basert på et alment skjønn og ønske. Så meget talte jo for at dette veldige kirke-distrikt der nord var tjent med en overhyrde som ikke bare hadde en biskops fullmakter og privilegier, men også biskops rang og verdighet. Antallet katolikker er her som så mange-steds ellers ikke det utslagsgivende; men den særegne posisjon Nord-Norge inntar både geografisk og som landsdel i det hele tatt, tilsier også Kirken å etablere seg solidarisk med de naturgitte forhold. De store avstander mellom de katolske enheter, følelsen av isolasjon fra det øvrige Norvegia Catholica må ha vært et følbart handicap. Så meget desto mer vil det da bety for våre trosfeller i nord at de nå, gjennom sin Overhyrdes delaktighet i prestedømmets hele fylde som biskop, liksom får Kirken nærmere. Dessuten: «Posuit Spiritus Sanctus episcopos regere Ecclesiam Dei — Den Hellige Ånd har satt biskoper til å styre Guds Kirke.» Dette er Kirkens styresmessige mål og ideal. Når derfor Den hellige far i Kirkens navn har funnet det betimelig å opphøye det hittidige Apostoliske Prefektur for Nord-Norge til et Apostolisk Vikariat, har alle norske katolikker god grunn til å glede seg. En slik gunstbevisning vil imidlertid ikke ha kommet bare ut fra ønsker og hensiktsmessighetsgrunner. Sterkest har nok veiet for Den hellige far forvissningen om det beundringsverdige apostolat som gjennom snart hundre år har vært nedlagt av en oppfrende prestand, nidkjære ordenssøstre og trofaste legfolk. I den siste generasjon har det vært *Patrene av den hellige familie* som har båret arbeidet fremover, siden 1939 dyktig og målbevisst ledet av den Apostoliske Prefekt, Hans Høyærverdighet monsignore Johs. W e m b e r, som altså nylig, 1. mars, av Pave Pius XII ble betrodd det ærefulle hverv som den første Apostoliske Vikar for Nord-Norge, med titelen biskop av Vasada.

Vi ønsker Hans Høyærverdighet, presteskapet, ordenssøstre og alle våre nord-norske trosfeller hjertelig tillykke med promosjonen!

I.H.K.

En nobel hyldest til Pave Pius XII

Vi har teksten til den talen som senator Alexander Wiley holdt til det amerikanske senatet 2. mars i år i anledning av Pavens fødselsdag, en tale som er så meget mer betydningsfull, ettersom den ble holdt av en ikke-katolikk.

«Herr President», sa senator Wiley, «i dag 2. mars 1955 fyller Hans Hellighet Pave Pius XII. 79 år. Det er en glede og et privilegium for meg å sende mine personlige og oppriktige ønsker til dette store overhode, og jeg er sikker på at jeg kan gjøre det også på vegne av mine kolleger i Senatet og i Representantenes Hus. Det er mitt håp og min bønn at Hans Hellighet må leve ennå mange år i beste velgående i menneskehetens tjeneste. Jeg er sikker på at alle mennesker som vil det gode, hvilken rase eller religiøs tro de enn tilhører, forener seg med meg i dette ønske.

Pave Pius XII's lange og smertefulle sykdom, som han ikke er helt restituert etter ennå, har vakt stor bekymring ikke bare hos alle de millioner av troende den Katolske Kirke teller, men hos alle mennesker som har satt pris på hans store og noble anstrengelser for å bevare freden, friheten og det åndelige liv i verden. De historiske henvendelser som han har rettet til overhodene for alle nasjoner for å unngå en tredje verdenskrig, har rørt hele menneskeheten.

Hans Hellighet Pave Pius XII er en stor og ydmyk, svak og mektig mann; han er Den katolske Kirkes høyeste talerør, men et talerør som taler med universale begrep, og som blir forstått og satt pris på av menn og kvinner av enhver tro. Hans Hellighet hevder arven til en rik, århundrelang tradisjon, men han er også utsøkt følsom for den moderne tids særlige behov.

Som forhenværende president for senatets komité for forbindelsene med utlandet, og nå som republikansk medlem av senatet, er jeg stolt over å kunne rette denne oppriktige hyldest til Pius XII.

De mange amerikanere som fikk anledning til å se og kjenne ham under hans opphold i De forente stater for 20 år siden, minnes ham med den aller største beundring. Også det tyske folk, som han arbeidet iblant i 12 år, minnes ham med hengivenhet, såvel som mange andre lands folk.»

Etter å ha gitt et kort riss av Pave Pius XII.s livsløp og hans vei frem til den opphøyede og ansvarsfulle stilling som han bekler som pave i vår tid, uttrykte senator Wiley ønsket om at Det guddommelige forsyn måtte gi Hans Hellighet ennå mange år å leve til beste for hele menneskeheten.

Pariserpremière på filmen om abbé Pierre.

Foran det imponerende Champs-Élysées-teatret i Paris ble forbipasserende forleden aften vitne til overraskende scener. Langs fortauget sto to gamle lastebiler, og noen menn i medtatte arbeidsklær jobbet med noe oppå dem. Til teatret kom et hyperelegant publikum — kvinner i overdådige aftentoaletter, menn i kjole og hvitt — og etter som de passerte bilene kastet de pakker og kufferter oppå lasteplanene.

Det var filmen om abbé Pierre's eventyrlige barmhjertighetsarbeide som ble fremvist for første gang! De to lastebilene som tilskuerne plaserte sine gaver på, tilhørte abbé Pierre og hans medhjelpere. Ikke bare på film men lys levende var disse nå tilstede her — unntatt abbé Pierre som fremdeles ikke er sterk — og denne aften ble det særlig en rikholdig innsamling.

UTLANDET:

VATIKANET

Paven gjenopptar stadig flere gjøremål.

Den hellige far har nå vist seg offentlig igjen for første gang siden han ble syk i fjor. Han mottok sognepresten i Roma og de prester som holder fasteprekener der i Sala Clementina, og holdt i den anledning en av sine betydningsfulle taler om hvor viktig det er med en god forberedelse for all slags sjelesorg.

Paven blir tilsynelatende sterkere for hver dag, og i godt informerte kretser i Roma håper en at han vil bli istand til å gi den tradisjonelle påskevelsignelsen «Urbi et Orbi» fra Peterskirkens loggia. For kort tid siden deltok han i pontifikalmessen i Det sextinske kapel i anledning av 16-årsdagen for sin kroning. Den 25. mars mottok han presidenten for republikken Libanon som var på besøk i Roma.

Påskennattsmessen

Også i år blir anledning til å feire Påskennattsmesse i våre kirker, og i den anledning vil Hans Høyerverdighet biskopen bringe følgende til de troendes erindring:

1. De som overværer Påskennattsmessen som tar til før midnatt og vil motta Den hellige kommunion, må være fastende fra kl. 18. De tilstedeværende her oppfyller imidlertid ikke påskesøndagsplikten, men har messeplikt på 1. Påskedag, med anledning til da igjen å motta kommunionen.

2. De som overværer Påskennattsmessen som tar til ved midnatt og vil motta kommunionen, må være fastende fra kl. 22. De tilstedeværende her oppfyller sin søndagsplikt, men kan ikke mer motta kommunionen 1. Påskedag.

3. Etter vigselen av vievannet er det høytidlig fornyelse av Dåpsløftene.

4. Så vel under avsyngelsen av påskennattssangen «Ersultet» som under fornyelsen av dåpsløftene, skal alle ha tente lys i hånden. En anmodes derfor å medbringe lys (voks eller stearin).

5. Benytt den særskilt trykte veiledningen «Påskennattens nye liturgi» for best mulig å kunne følge med i denne nattgudstjeneste, som vel er den skjønneste og mest gripende i hele kirkeåret.

St. Josefsforeningen

i St. Olavs menighet i Oslo hadde sin årlige generalforsamling onsdag 16. mars. Under opplesningen av årsberetningen mintes sekretæren tre av foreningens trofaste medlemmer gjennom mange år, J. S. Taxt, Markus Olafsen og J. K. Norheim, som i det forløpne virkeår var avgått ved døden. — Det nye styre består av: Formann Lars Skaare (g.j.v.), viseform. Thorolf Taxt, kasserer Bernhard Olafsen og sekretær Willy Storsten (g.j.v.). Geistlig rådgiver er fortsatt pater G. M. Vanneufville, O.P. Foreningen har som kjent møter hver onsdag i Klubblokalet, Akersveien 5.

FRA REDAKSJONEN

P.g.a. sykdom ber redaktøren om overbærenhet for at en del post inngått til redaksjonen i de siste uker ennå ikke har kunnet bli besvart.

Fjernsynsutsendelse.

Onsdag etter påske blir en symfonikonsert fra Vatikanet sendt over samtlige europeiske fjernsynssendere. Pave Pius XII vil overvære konserten og likeså alle de kardinalene som bor i Roma og diplomatene ved Vatikanet.

Pater Damians saligkårsprosess.

Saligkårsprosessen for «De spedalskes apostel», pater Damian de Vouster, det Hellige Hjertes kongregasjon, er nå begynt. Pater Damian var belgier og levde og arbeidet i 12 år blant de spedalske på Molokai. Til slutt ble han selv angrepet av den fryktelige sykdommen og døde bare 48 år gammel.

56 trosvitner saligkårs Hvitesøndag.

Pave Pius XII har fastsatt saligkåringen av de 56 trosvitner som ble myrdet under boxeroppstanden i China i 1900, til Hvitesøndag i år. Blant martyrene er det fire jesuitt-patres og 52 kinesiske kristne.

Erkebiskopen av Sevilla forblir på sin plass.

I Madrid har det i det senere gått rykter om at erkebiskopen av Sevilla, kardinal Segura y Saenz, skulle ha fått oppfordring fra Vatikanet om å trekke seg tilbake. Den 4. mars ble det fastslått i Vatikanet at det ikke foreligger noe grunnlag for disse rykter. Likeså er det blitt erklært fra høyeste kirkelig hold i Madrid at det ikke er gjort noe forsøk på å få kardinalen til å trekke seg tilbake.

Vitenskapsakademiet i sorg.

Oppdageren av penicillin, sir Alexander Fleming, som nylig døde, var medlem av det pavelige vitenskapsakademi. Pave Pius XII hadde utnevnt ham i mars 1946.

Interessant å vite

at det for tiden er 293 erkebispeseter i Den katolske kirke, 10 patriarkater og 1155 bispeseter. Dertil kommer 44 erkebisperesidenser; at antallet apostoliske vikariater er steget fra 232 i 1954 til 337 i 1955; at ikke mindre enn 4 800 forhenværende soldater i De forente stater — det utgjør en halv divisjon — utdanner seg til prester.

ALASKA

De første eskimononner.

De tre første innfødte eskimosøstre har nylig avlagt ordensløftene i kapellet i St. Mary's misjonsstasjon ved Hudson Bay. De tilhører oblatene av Vår Frue av Sneens kongregasjon. Eskimosøstrene avla løftene på sitt morsmål, og den apostoliske vikar for Alaska, biskop Francis Gleeson, S. J., leste pontifikalmessen. Hele eskimobygder var møtt frem for å overvære den høytidelige løfteavleggelsen.

Vakkert krusifiks

i bronse og emalje
stammer fra
Limoges

14. årh.

størr. 60x40 cm

tilsalgs kr. 6000,-

Eksp. anv.

ALGERIE

Stor mangel på prester.

Jordskjelvet i Algerie i fjor høst, da bl. a. byen Orléansville ble totalskadet, husker vel de fleste. Gjenoppbyggingen er i full gang og for tiden graves den svære klokken i katedralen frem av ruinhaugene. Katedralen blir nok restaurert og klokken bragt på plass, verre er det at det bare er én prest for hvert ti-tusen av beboerne i dette landet. Så mange mennesker har slått seg ned der i løpet av de siste 40—50 år og vil for enhver pris fortsette å bo der, at de økonomiske og sosiale vanskelighetene er blitt nesten uløselige. Nå har erkebiskopen av Alger, Mgr. Duval, sendt ut et nødrops om prestemangelen. Også på dette område blir den stadig voksende folkemengden overveldende i forhold til den åndelige hjelp som kan gis. Erkebiskopen rettet en inntrengende appell til katolikken i sitt bispedømme om å bli seg mer bevisst det ansvaret de har i misjonslandet Algerie, og å be om flere prestekall.

DANMARK

En dags retrett for ektepar.

Under ledelse av pastor C. Benzon er det i København nettopp blitt holdt en retrettdag for ektepar. Den var fortrinnsvis beregnet på ektepar hvor den ene part ikke er katolikk, og det er første gang det ble gjort et forsøk av denne art.

DE FORENTE STATER

Utvandringen fra Europa øker.

Organisasjonen «National Catholic Welfare Conference» er stiftet for å hjelpe emigranter fra overbefolkede europeiske land. Etter oppgave fra det amerikanske avdelingskontor er antallet innvandrere til USA økt med en tredjedel i 1954 sammenlignet med året før. Hittil har organisasjonen anbrakt 8310 personer og nesten halvparten har fått lån til reisen. De fleste er fra Italia og Jugoslavia, og foruten U.S.A., er det Australia, Brasil og Colombia som har tatt imot dem.

Det er katolikken i U.S.A. og andre land som har fått i stand dette hjelpearbeide, og gjennom de respektive lands lokale kontorer blir emigrantene plasert. At emigrasjonsproblemet er overmåte viktig forstår en når det oppgis at antallet på dem som nå står på organisasjonens ventelister er 126.613.

Biskop Sheen og fiolinisten Fritz Kreisler.

Den verdensberømte fiolinisten Fritz Kreisler fylte nylig 80 år. I den anledning var det en mottagelse for ham i New York hvor biskop Fulton Sheen var hovedtaleren. Både Kreisler og hans frue er blitt undervist og opptatt i Kirken av Mgr. Sheen, og det var ved en pussig feiltagelse at de kom i forbindelse med hverandre. Biskopen hadde en avtale med noen på et hotell og banket på døren til det værelset han hadde fått oppgitt. Ingen svarte og han banket på døren til værelset vis à vis. Det var Kreisler's rom og det ble begynnelsen til dennes konversjon.

Det nye Testamente for blinde.

Det amerikanske katolske «Brorskaps-samfunnet» har utgitt en utgave av Det nye Testamente med blindeskrift.

EGYPTEN

Langsom men sikker fremgang.

Den katolske kirke kan notere en jevn fremgang i dette landet. Etter den siste statistikk har antallet katolikker gått opp 60% i de siste 25 år. I dag er innbyggerantallet 22 millioner, og av disse er 209 000 katolikker. Det er 423 prester i landet fordelt på 325 kirker og kapeller.

ENGLAND

Delte meninger om dødsstraff blant katolikken.

For to uker siden ble dødsstraffen debattert i Underhuset i anledning av et endringsforslag som går ut på å utsette den i en forsøksperiode av fem år. Den kjente katolske parlamentariker Hollis og 4 katolikker fra arbeiderpartiet var for endringsforslaget og 4 fra den konservative leir var mot.

Hollis ga uttrykk for sitt religiøse syn på saken og sa: «Jeg mener at Staten ikke har lov til å ta liv hvis det ikke foreligger rikelig bevis for at det er nødvendig å gjøre så.» Han understreket at antallet mord saker ikke kom til å stige fordi om dødsstraffen ble opphevet og henviste til forsøk i Nederland, Norge, Sverige, Danmark, Belgia, Portugal og

noen amerikanske stater. «Jeg tror» — fortsatte Hollis — «at det bør skapes minst mulig drama omkring en mordsak. Slik det er nå leser millioner avisrapportene og mediterer over detaljene ved et mord. Denne sykelige interesse kan være nok til at enkelte psykopatiske individer får et puff i gal retning. Når det er spørsmål om dødsstraff for en forbryter, blir situasjonen så dramatisk og opphissende at det ene mordet fort kan bevirke flere.»

Erkebiskopen av Westminster budskap til polske katolikker.

Kardinal Griffin, erkebiskop av Westminster, rettet et budskap til katolikken i Polen på festdagen for den hellige Casimir. Kardinalen sa at han for åtte år siden hadde hatt den glede å være gjest hos biskopene i Polen. Nå er all forbindelse brutt, og det er bare de prester som er godkjent av regjeringen som kan la sin røst høre i Polen i dag.

Kardinal Griffin fortalte at han nylig hadde fått et brev fra de såkalte «patriotiske prester» i Polen, hvor de så ham gjøre sin innflytelse gjeldende overfor den britiske regjering med hensyn til pariseravtalene. Det er forbausende, sa kardinal Griffin, at en kommunistisk regjering ber katolske biskoper om nettopp det som særlig blir bebreidet Kirken, nemlig politisk innblanding. Han hadde ikke svart på brevet, da det var underskrevet av en «geistlig» som har fått kirkelig straff. Kardinalen avsluttet budskapet med en bønn om fred og med velsignelse til Polens katolikker.

Den katolske pressen og arbeiderpartiets leder.

I den katolske pressen i Storbritania er det blitt rettet skarpe angrep på arbeiderpartiets leder, Clement Attlee, da han har erklært at en burde overgi Formosa til kommunistene. Den katolske pressen betegner dette som uforenlig med en kristen samvittighet. «Catholic Times» skriver at ingen katolikk kan stå på Attlees side i dette spørsmål. «Catholic Herald» beklager den nåværende farlige ledelse i arbeiderpartiet og skriver at den gjør seg skyldig i stor ansvarsløshet.

FINNLAND

Selvstendig bispedømme opprettet.

Pave Pius XII har nettopp opphevet det hittidige Apostoliske Vikariat Finland til selvstendig bispedømme. Samtidig har Paven utnevnt den hittidige Apost. Vikar for Finland, biskop *Wilhelm Cobben*, til biskop av Helsinki. Biskop Cobben, som har ledet Kirken i Finland siden 1933, er hollender av fødsel og er 67 år gammel.

FRANKRIKE

Mange religiøse filmer.

Frankrike er for tiden den ledende nasjon når det gjelder religiøse filmer. Den IV. internasjonale festuke for religiøse filmer blir fra 23. til 30. april i år, og Frankrike blir da representert med to bemerkelsesverdige produkter, «Les chiffonniers d'Emmaus» (Fillesamlerne fra Emmaus) og «Le pain vivant» (Det levende brød).

Filmen om fillesamleren fra Emmaus er utarbeidet etter en roman av samme navn skrevet av Boris Simon. Den handler om abbé Pierre og hans arbeide blant de hjemløse. «Det levende brød» stammer fra François Mauriac, og grunntanken i denne filmen er messeofferet, en menneskeskjebne som finner sin fullendelse i det guddommelige offer.

Fasteprekener på kino.

Mange vil heller gå på kino enn i kirken, og i Paris er de praktiske følger av dette at det er arrangert fasteprekener i forbindelse med religiøse filmer eller kunstneriske prestasjoner i kinolokalene. Filmen om pave Pius X f. eks. er blitt fremvist. Den siste av disse kino-fasteprekener ble holdt 24. mars, og erkebiskopen av Paris, kardinal Feltin, var tilstede. Det ble oppført scener av Claudels skuespill, «Bebudelsen».

Når prester leser messen vendt mot menigheten.

Den franske forfatteren Paul Claudel som nylig døde, hadde 29. januar i år et skarpt innlegg i det franske bladet *Figaro Littéraire* mot gjenopptagelsen av Urkirkens måte å selesbrere messen på. Han sier bl. a.:

«Jeg vil av alle krefter protestere mot den skikk som brer seg mer og mer i Frankrike, at presten leser messen vendt

mot menigheten. Det er en grunnsetning i vår religion at Gud er den første, siden kommer menneskene. Messen blir ved det offeret som presten i vårt navn frembærer på alteret den største ære vi kan vise Gud. Vi står bak presten og danner sammen med ham en enhet som går til Gud for å bære fram for ham offerbrød og bønner, «hostias et preces». Gud ønsker at vi skal bli vitner til det store mysterium som han utvirker.

Den nye liturgien tar verdigheten og rettighetene fra de kristne. Det er ikke lenger folkemengden som ber messen og som følger den, og som presten snur seg til i blant for å forsikre seg om at den er der og deltar i det han gjør. Når messen leses mot folket — «versus ad populum» — skaper det nysgjerrige tilskuere som ser hvordan presten gjør sitt «arbeide». De som ikke tror, får fornøynelsen av å sammenligne presten med en tryllekunstner som viser frem sine nummer midt i en forbauset flokk.

Slik som liturgien har vært hittil blir nok en stor del av offerhandlingen undratt våre øyne. Men ikke vårt hjerte og vår tro. Vi er i kirken for å be, for å samle oss og prøve oss selv — ikke for å stille vår nysgjerrighet.»

ITALIA

Internasjonal thomistkongress i Roma i år.

Den 4. thomistkongress skal holdes i Roma fra 13. til 17. september i år. Den hellige Thomas av Aquinos lære skal konfronteres med den moderne utvikling innen naturvitenskapen, med Hegels og Marxs dialektikk og med de spørsmål som er oppstått med eksistensialismen. Kongressen arrangeres av det pavelige St. Thomas-akademi.

Helt siden pave Leo XIII har alle pavene satt St. Thomas høyst av alle kristne teologer og tenkere. I sitt rundskriv «Humani Generis» sier Pave Pius XII at St. Thomas av Aquinos metode utmerker seg fremfor alle andres med sine spesielle egenskaper. Hans lære — så langt samtidens erfaringsvitenskap gjorde det mulig — er i fullkommen harmoni med den guddommelige åpenbaring, den har en enestående mulighet når troens grunnvoller skal fastslås, likeså når det gjelder å konstatere med sikkerhet nytten av det sanne og virkelige fremskritt.

Ikke desto mindre har hans lære blitt opphav til mange skoler eller retninger som tolker den på forskjellige måter. Kirken har aldri kanonisert noen bestemt fortolkning og mener at det må råde den største diskusjonsfrihet på disse

områder. Representanter for de forskjellige retninger innen thomismen kommer da til å møtes på kongressen i Roma for å sammenligne og diskutere sine oppfatninger og drøfte de enkelte deltageres innstilling til moderne strømninger i filosofien.

PAKISTAN

Den katolske kirkes stilling.

Kirkens stilling er vanskelig i Pakistan som i alle muhamedanske land. Den blir nok tålt, men nærmest betraktet som noe uønsket. Regjeringen i Pakistan er liberal, og Kirken har derfor ikke vært utsatt for noen forfølgelse hittil, men katolikkene forsvinner i mengden av muhamedanere. For å forstå forholdene må en huske at Pakistan ble etablert da India ble erklært uavhengig, for at muhamedanismen og dens skikker fortsatt skulle bestå der. Av landets 80 millioner innbyggere er det omkring 20 millioner hinduere og vel 230 000 katolikker.

Muhamedanerne er voldsomt intolerante overfor andre religioner og setter seg derfor av alle krefter mot all innføring av kristendommen. De bekjemper resolutt dogmene om Treenheden og Jesu Kristi guddommelige natur, for i følge Koranen medfører denne lære troen på flere guder slik at katolikken blir betraktet som vantro og tilbeder av flere guder.

Det er meget få konvertitter i landet, for hvis en muhamedaner blir kristen, ser familien og hele befolkningen på vedkommende som en forræder. Som regel medfører det også tap av formue og sosial stilling. Mesteparten av katolikkene kommer fra hinduene.

På ett område får Kirken også i dette landet ubetinget anerkjennelse av befolkningen i sin alminnelighet, det er for sin innsats i sykehus- og sunnhetsvesenet. Vatikanet har gitt store gaver så moderne hospitaler er blitt bygget, og dette, samt de kristne misjonærens barmhjertighetsarbeide, er høyt verdsatt av både regjeringen og befolkningen. Likeså blir de katolske skolene ansett for å være de beste i landet.

SOVJETSAMVELDET

Amerikansk katolsk prest utvist.

Pater Georges Bissonette, amerikansk augustiner munk som har vært prest for de katolske medlemmer av det diplomatiske korps i Moskva, er blitt utvist fra Sovjetsamveldet. Ifølge en

DRAMMEN

NORLØFFS JERNVAREFORRETNING

Drammen - Tlf 2085

Gustav Thielemann Pølse- og hermetikkfabrikk

DRAMMEN

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen

*Alltid først
med det siste...!*

ANDR. Thorkildsen's

Utstyrsvarer- og manufaktur, Drammen

FREDRIKSTAD

ETABL. 1869

ALT I GLASS, PORSELEN OG STENTØY

*Fredrikstad
Glassmagasin's*
Tlf. 1662 - 2062

KÅRE KRISTIANSEN
Olaves Hansen & Sønn Eftf.
Fiskeforretning
Telefon 3190

FREDRIKSTAD
MEIERI

Paul Johannesen
DIPL. OPTIKER - URMAKER
FREDRIKSTAD

«GLOMMEN» og
«FRESKO» Skofabrikker

S. Galtung Sætvedt,
Fredrikstad

amerikansk rapport leste han messen for siste gang i Moskva 3. mars, og var dypt beveget da amerikanske, franske og meksikanske katolikker strømmet inn i det lille kapellet. Han sa først på fransk, så på engelsk: «Venner, dere vet at det er med sorg jeg forlater dere. Jeg kan bare henvis dere til presten ved Saint-Louis-des-Francais kirken, pater Butorivitch. Han er sovjetborger, og får dere vanskeligheter med språket så bare si: Ya Vinovat — jeg er skyldig — han vil da forstå og gi dere absolusjonen.»

Det har vært en amerikansk augustinerprest i Moskva i de siste tyve år unntatt i 1949. Dette er en følge av en overenskomst som president Roosevelt fikk i stand med Sovjets utenriksminister Litvinov i 1933. Den sikret religiøs frihet og praksis for amerikanske borgere i Sovjetsamveldet og adgang til landet for prester og kirkelige funksjonærer. En annen amerikansk prest, pater Louis Dion er allerede utnevnt som pater Bissonettes etterfølger.

Pater Bissonette ble utvist fordi State Department i Washington nektet å forlenge oppholdstillatelsen i USA for erkebiskop Boris fra Sovjetsamveldet. Denne kom til Washington i begynnelsen av året som utsending fra patriarken av Moskva for å besøke de russiske ortodokse kirker i Nord-Amerika. Han fikk oppholdstillatelse i 60 dager, og da tiden var utløpet, anmodet de sovjetiske myndigheter om at den måtte bli forlenget på ubegrenset tid. State Department avsto dette.

Ved ankomsten til New York ble pater Bissonette spurt

om den religiøse stillingen i Sovjetsamveldet i dag, og sa følgende: «Da jeg har hatt liten kontakt med landets befolkning, er det vanskelig for meg å si noe bestemt om den religiøse situasjonen der. Men en ting er sikker, og det er at Gud er forblitt en levende virkelighet for mange selv om kommunistene har villet utrydde religionen. Hva meg selv angår, så ble jeg alltid behandlet som de øvrige medlemmer av det diplomatiske korps.»

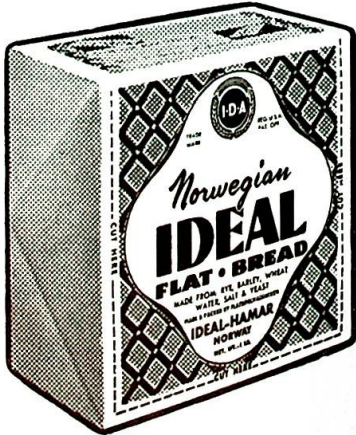
TYSKLAND

Hallo — 46 024? Presten gir åndelig veiledning pr. telefon.

I de nye telefonkatalogene for flere tyske byer kan en på bokstavet P finne: Priester-Rufdienst (preste-telefon-tjeneste). Videre står det: «Åpent hele døgnet.» I Nürnberg, hvor den mest kjente P-sentral nå har vært i virksomhet en tid, er det bare å ringe 46 024 når en trenger åndelig hjelp. På hvilken som helst tid av døgnet svarer en elskverdig herrestemme og spør: «Hva kan jeg hjelpe Dem med?»

Ofte begynner den som ringer å lette hele sin samvittighet ved å be om råd, fortelle de selsomste ting eller fremlegge de mest kvalfulle tvilstilfelle. Presten i telefonvakt lar vedkommende — som nesten alltid er anonym — tale uten å avbryte, for så tilslutt å komme med råd, eller det kan være advarsler; saker og ting blir satt på sin rette plass og en urolig samvittighet blir beroliget.

Det hender også rett som det er at prestens hjelp ikke begrenses til telefonen. Til sentralen i Nürnberg ringer folk

TRONDHEIM		
Djønne & Co	MURMESTER BERNT IVERSEN Kongensgt. 66 - Tlf. 25522 Trondheim	ERLING NIELSEN Lege og sykerekvisita O. Trygvassonsgt. 15 - Trondheim
STAVANGER	A/S TRONDHJEMS MARGARINFABRIKK Munkegaten 5 - Trondheim Leverandør til St. Elisabeths Hospital	
F. OHM Snekkerforretning Dører - Vinduer - Trapper Stavanger	STAVANGER	HAMAR
Alt for kirkegårder TH. VAALAND , kirkegårdsforretning Korsgt 46 - Stavanger	STAVANGER LIKKISTEFABRIKK JACOB O. SKRETTING Tlf. 20 433	KNUTSTAD & HOLEN FISK OG VILT H a m a r
STAVANGER PLISSEFORRETNING Kjoler Bluser Undertøy	J. F. MARNBURG Stavanger	
OLAF L. MÜLLER Sykeartikler - Drogeri - Parfumeri Stavanger		
R. ELVIGS GLASSKUNSTINDUSTRI A/S Alt i glass Bygningsglassmester		

og rapporterer dramatiske tilfelle. Det er den unge piken som vil kaste seg ut av vinduet fordi hennes kjæreste er gått fra henne. Det er familieforsørgeren som har bestemt seg for å forgasse sin kone og sine barn fordi han ikke finner arbeide. Det er nevrostenikeren som tror seg forfulgt, den syke som holder på å fortvile under en krise. Da er det at presten kaster seg i en bil for å stanse selvmorderen eller hindre mannen som vil kvele en utro kone.

Det kunne skrives en roman uten ende om alle tilfellene. Det ville bli en roman uten forfatter, skrevet av livet selv. Noen statistikk kan ikke fremvises, da jesuiterpateren som leder sentralen ikke er innstilt på å fortelle om alle tragediene og bekymringene til de hundrer som daglig ringer sine SOS.

P-sentralene råder som oftest også over en organisasjon som tar seg av de saker som iblant må ordnes. Et sekretariat skriver til de offentlige myndigheter og ber om støtte til en eller annen, eller det kan anmode om utsettelse med en forvisning. Det kan også be om politiets mellomkomst, det må da alltid være på forlangende av den som har ringt sentralen. To tredjedeler av telefonoppringningene gjelder samvittighetsprospørsmål eller problemer av åndelig art.

Opprinnelig ble Nürnberg-sentralen, den første og mest kjente av disse sentralene, startet med den hensikt å hjelpe avsporede mennesker på rett kjøl igjen. Jesuiterpateren Leppich var en kjent skriftefar og særlig interessert i psykologiske tilfelle. Han konstaterte at svært mange, både menn og kvinner, blir stående fjernt fra Kirken, ikke fordi de ikke er oppmerksomme på sjelens behov, men av andre psykologiske grunner. Det kan være tilbakeholdenhet, uvilje overfor skriftestolen e. l. Pater Leppich satte seg da det høye mål å føre tilbake til Kirken mange som ikke går i messen om søndagene og ikke skrifter så meget som én gang i året. Kan-skje noen av disse kunne tenke seg — om ikke akkurat å gå til en prest, så iallfall å snakke med ham på en viss avstand, fra en telefonkiosk hvor de kan forbli helt ukjent, tenkte pateren. Og så startet han «Rufdienst — telefontjenesten.

Det er til og med noen som har spurt om de kan skrifte pr. telefon, men det kan de ikke. Og så ringer det folk som ønsker opplysninger om den katolske lære og stiller teologiske og filosofiske spørsmål. Litt etter litt har da mange som ikke på mangfoldige år har vært innenfor en kirke, bedt om å få fortsette samtalene med presten pr. telefon, og som oftest er de kommet tilbake til Kirken.

<p><i>Kjøp hos disse</i></p>	<p>A/s Smith Sivertsen's Bakerier & Conditiorier</p>	<p><i>kjente Bergens-firmaer</i></p>
<p>GULVBELEGG - aksjeselskapet GRANITOL Strømsgt. 29 - Bergen - Tlf. 13855</p>	<p>A. K. EGGE A/S Frukt og grønnsaker En gros</p>	<p>Giertsen <i>i Småstrandgaten.</i> BOKHANDEL BERGEN</p>
<p>DEN ER FARNE, LEVERANDØR PROTECTOR A/S STEMPEL - SKILT - & ETIKETT FABRIKK</p>	<p>STEMPLER av enhver art SKILT for ethvert behov</p>	<p>FOTOGRAFISKE ARTIKLER — KINO OG LYSALLEUDSTYR <i>A/s. Wernøe & Gulbrandsen</i> KODAKFILM - KINOMASKINER - RØNTGENFILM</p>
<p>ALT I TOALETARTIKLER finner De i stort utvalg hos <i>Margot Foss og</i> Nygårdsgt. 1 a (Symra) Telefon 15639</p>	<p>ANTON OLSEN Murmester</p>	
<p><i>Ehr. Vestheim</i> A/S MEK. VERKSTED & RØRFORRETNING VESTRE STRØMKAI 1 - BERGEN - TELEFON 16794</p>	<p>DIDR. MEHN - ANDERSEN LEGE- og SYKEREKVISITER Bergen</p>	
<p>J. Lie's Fiskematforretning Markens Tverrgate 9 Telefon 19 128</p>	<p>SPEIL OG FOTORAMMER i godt utvalg SPEILFABRIKKEN midt i Marken</p>	
<p>ERLING KRAGE A/S PRYD- OG BRUKSKUNST Bergen Telefon central 14 110 Telegramadresse: «Kjell»</p>	<p>BERGENS GJERDENETFABRIK A/S Montering av gjerder Tlf. 15522 - 1473</p>	

KRISTIANSAND S.

**Knut Lie &
Byens Stabbur**
KRISTIANSAND S.
VIS A VIS NORGES BANK

Fetevareforretning

- Salater -

En gros og en detalj

C. P. WINTERSBORG

Spesialforretning
i Amatørfoto og Brilleoptik

Sparebankgården - Tlf. 2016

OSLO

Spesialforretning i
RUSTFRITT STAL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

THAU

For sunnhetens skyld

ta

**MÖLLERS
TRAN**

KRISTIANSAND S.

TORJUSENS ESTF.
OLE MOE

Tollbodgt. 2 - Kristiansand S.

TOR RUUD

Aut. Rørleggerforetning

Hannevik Terrasse 5 - Kristiansand S.

A. KRUSE SMITH

Entreprenørforetning

KRISTIANSAND S

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 89 43 72

ROSENLUND

Blomsterforetning

Akersgt. 65 B, vis a vis Trefoldighetskirken.
Tlf. 33 55 16

Moderne Kransbinderi - Buketer - Dekorasjoner
og Brudestyr.

WISBECH
ARTIFISIELL HÅR

Majorstua - Oslo

MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

OBS!

Ved

adresseforandringer,

vennligst oppgi

den tidligere

adresse!

*All slags
forsikring*

ANTH. B NILSEN & CO'S

ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

A/s Norsk Medicinsk Varehus

Pilestredet 7 - Telef. 33 43 70 - Oslo

Sykehusutstyr - Sanitetsmateriell

Brilleoptikk

G. GALLIGANI

PRYD- OG BRUKSKUNST

OSLO

M. GALLUS

OSLO - Etabl. 1847

Leverer alt til leger, sykehus og laboratorier